

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112.

Pozdravljeni vzgojitelji in voditelji naroda!

Letos Vas pozdravlja Slovenija s svojimi hribi in dolinami, bistrimi vodami, plodnimi polji, bleščočimi seli in mesti in belimi cerkvicami vrh gričev, pozdravlja Vas s svojo lepo pesmijo, humorjem vinskih gor in vsemi šegami in običaji; vse Vam nudi v pozdrav, vse naj bo Vaše kakor je naše.

Lansko leto carsko Skoplje in Kosovo polje, letos obmejna Slovenija in malo više Gosposvetsko polje...

Pa na zapadu je tudi še Slovenija... ali o! vsa črna, kakor da so jo zagrnili črna krila gavranov...

Ali slišite vzklake žalosti in trpljenja izpod teh črnih kril na zapadu; ali slišite glas zvona od Gospe Svete?

Kje ste bratje izpod Triglava in vi vsi, ki vas družijo pesem na posavskih in podravskih poljih, pa Vi od Primorja in iz solčne Dalmacije, iz Bosne zlate, »Srem, Banat in Bačka, tri srca junačka«, kje ste Črnogorci silni in Vi junaki s Podrinja, Moravani, od Vardarja in junaki Krajevca Marka s Kosovega polja? Kje ste, bratje? Je li v Vas slova ali je nesloga? Ni še napočil naš dan? V okovih ječimo in čakamo, da napoči tudi nam dan Svobode! Na Vas, bratje, čakamo, da pridete in sprejmete na svoji do krvi strpinčeni zemlji venec zmage...

Od teh klicev odmeva obmejna Slovenija, ki bo v teh dneh tiho in mirno ali pritrčno pozdravila Vas, ki Vam je naloženo, da vzgajate veliki jugoslovanski narod od Jadranskega do Črnega morja in mu kažete pot do velike bodočnosti, do velikega poslanstva, ki je od naravnih in božjih zakonov določeno, da ga izvrši jugoslovanski narod na Balkanu...

Ali je slova ali nesloga v Vas, ki ste izbrani za vzgojitelje in voditelje?

Ako slova, domovi bodo topli, družine srečne, javno življenje zdravo, narod velik, država silna...

Nesloga, bratje, rodi za vse usodne, črne dni!...

Obmejni Maribor bo letos slišal, kaj ste storili za svoj stan, da ne bo izgubljal vseh svojih sil le za borbo za vsakdanji kruh, marveč, da bo neodvisen od te utrudljive, življenje sesajoče borbe, lahko posvečal vse svoje sile le za dobro naroda; slišal pa tudi, kaj ste storili sami zase, za svoj napredek in izobrazbo, da boste mogli čim bolje in uspešneje vzgajati mladino v šoli in prosvetljevati narod izven šole. Iz obmejnega Maribora bodo letos kakor solčni žarki šinile po vsej širni domovini ideje, ki naj strnejo šolo in dom v nerazdružljivo, medsebojno izpopolnjujočo se enoto, ideje, ki naj prekvasijo vse javno življenje, do pravega pojmovanja človečnosti in do resničnega ujedinenja vseh bratov jugoslovanskega naroda od Jadranskega do Črnega morja.

Vesela je naša pesem, zabavno je naše kolo ali težki so naši dnevi... Težki so dnevi za vsak stan posebe in težki za ves narod. Samo sonce nad nami stije za vse enako toplo... Življenje pa je borba, kruta borba za posameznika, za družbo in

za narod. Vsak posameznik in vsi narodi, ki so hoteli postati veliki, so morali preiti vse faze borbe za svoj razvoj in napredek. Tudi nam in našem narodu ne bo ta borba izpregledana niti ne olajšana...

Dobro in lahko je za narod, ako ima vzgojitelje in voditelje, ki ga razumejo in so na njegovi strani, gorje pa narodu, ki mu voditelji z lepimi frazami le prikrivajo izkoriščanje in plačkanje.

Teh drugih med Vami ni! Jugoslovanski učitelj je bil, je in bo odkritosrčen

prijatelj svojega naroda, najboljši vzgojitelj njegove dobre nravi in pravi voditelj v veliko bodočnost.

Z dobro voljo in ljubeznijo je premagal vse ovire, ker je hotel in jih bo premagal, ker jih hoče premagati.

S tem sklepom v srcu prihajate letos v obmejni Maribor, zato pozdravljeni vzgojitelji in voditelji velikega jugoslovanskega naroda!

ANTON SKALA.

Drugi izobraževalni tečaj UJU — poverjeništva Ljubljana.

V dnevih inkl. 20.—25. avgusta t. l. se vrši v Ljubljani drugi izobraževalni tečaj učiteljstva v Sloveniji po naslednjem sporedu:

Ponedeljek, 20. avgusta: Otvoritev tečaja ob 10. uri predpoldne.

Popoldne: Samoizobraževalno delo po krožkih.

Torek, 21. avgusta: Gospodarski in politični razvoj Slovencev v zadnjih petdesetih letih do svetovne vojne. Ref. Fr. Erjavec.

Sreda, 22. avgusta: Razvoj žene v družbi. Ref. P. Kosova.

Sociologija vzgojstva. Ref. J. Dolgan.

Za poverjeništvo UJU — Ljubljana

Andrej Skulj,
poverjenik.

Josip Kobal,
tajnik.

VIII. Pokrajinska skupščina UJU — poverjeništvo Ljubljana.

Po enem letu velikega in neumornega dela, so se zopet zbrali delegati vseh učiteljskih društev, da slišijo obračun vsega dela in povprašajo, ali je izvršilo poverjeništvo v teku leta vse sklepe lanske skupščine.

Seja širjega sosveta.

Po prihodu ljubljanskega vlaka so se zbrali v mali dvorani Celjskega doma predsedniki vseh okrajnih učiteljskih društev in člani ožjega sosveta k seji, ki je imela namen nominirati člane v poedine odseke. Društveni predsedniki so predlagali posamezne delegate za odseke.

Otvoritev skupščine.

Takoj po končani seji širjega sosveta so prišli in dvorano delegati. Zastopanih je bilo vseh 32 društev po 89 delegatih in 14 članih ožjega sosveta. — Ob otvoritvi delegatskega zborovanja je poverjenik tov. Skulj še posebej pozdravil tov. Milojeviča, podpredsednika zagrebškega poverjeništva UJU in pa stare borce našega Udruženja tov. Brinarja, Rajšpa, Sivka itd., ki so se skozi desetletja borili za pravice učiteljskega stanu.

Poročilo poverjenika tov. A. Skulja.

Tov. Skulj je podal delegaciji sledeče poročilo:

Cenjena delegacija! Letos mineva deseto leto, odkar so vthnili topovi na bojnih poljanah, deseto leto, ko se je iz krvi in trpljenja stotisočev rodilo naše osvobojenje in ujedinenje.

predstopnje k pisanju; zato ker pisanje nedvomno zahteva že veliko spretnost v roki in smisel za obliko. Pri tem daje tudi o teh »predmetih« dobro napotke. Važno je kar zahteva za risanje: »Risanje naj ne bo več predmet, ampak naj tesno, neločljivo nastopi kot izraževalno sredstvo pri vsem pouku.« Risanje ne smatra kot ročnost, temveč kot način izražanja; zato mora svariti pred popravljanjem otrokovih risb, ker sicer ta izraževalni vir zasujemo. — Bregantov pouk v čitanju in pisanju se giblje v smeri, ki danes prevladuje zlasti v Nemčiji, t. j. od velikih tiskanih črk k malim tiskanin in nato k pisanim. Za to starostno stopnjo je menda to res najpriljubljenejša pot, ker pride tu pripustnost oblik v prvi vrsti v poštev. Uvaževanja vredna je piščeva zahteva po individualni pisavi, ki ji je edina meja svobode: čitljivost; to je popolnoma v skladu s sedanjimi običaji. Ne pozabljaj izkoristiti tudi vzgojnih situacij, kjer se nudi prilika za medsebojno pomoč. Priznanja vredna je piščeva težnja, da napravi ta pouk otroku zanimiv in mikaven; v tem očituje svoj globok smisel za otroka. Naravno, da mora pisec odklanjati rabo »Začetnice« za začetni pouk; ta mehanizira delo in ga izloča iz pristnega življenja; a ravno ta življenska enota je Bregantu postulat. Toda po mojem mnenju je pisec prezrl nek bistven faktor: pisava kot običilo. To je, da si otroci (medsebojno, ali z

Učiteljem, ali z drugimi odraslimi) dopisujejo, t. j. da si dajejo kratka vprašanja oziroma povelja in na to odgovore; pa iz čisto naravnih situacij. To bi bila še večja gonilna sila kot zadovoljstvo na izražanju.

Dobro je navet, kako praktično preurediti šolsko sobo. — Pisec podaje tudi nekaj mičnih situacij iz svojega celotnega (kompleksnega) pouka; obširnejša poročila si je gotovo pridržal za poznejšo knjigo; to bi pa že radi kmalu imeli, ker vidimo, da nam imata tov. Bregant in soproga mnogo nuditi.

Lahko rečemo, da pomenja Bregantova knjiga preokret v elementarnem pouku, kakor je v splošnem pri nas običajen. In vendar pisec skromno povdarja, da je njegova pot zmerna, evolucijska; znak, da dobro pozna celo situacijo. Obstojta namreč struja, ki hoče preložit pisanje in čitanje na ono starostno dobo, ko se sama po sebi pojavi potreba po njem, torej nekako okrog 9. leta. morda često celo pozneje. Tozadevni poskusi (tudi analfabetski tečaji spadajo sem) so pokazali, da se da v tem slučajju čitanje in pisanje priučiti v nekaj tednih, pa brez vseh umetničenj. Tu so namreč dozoreli že vsi predpogoji. Razen tega je dokazano, da prezgodnje čitanje in pisanje otroka telesno oškoduje, ker ga sili v nenaraven položaj in ga ovira v svobodnem gibanju, ki je za to dobo neobhodno potrebno. Toda pritrđiti moramo piscu, da je v naših razmerah

popljuje s tako »stanovsko« politiko grob in obsodbo vseh, ki še niso bili politično popolnoma zaslepljeni. Prišlo je do stanovskega preokreta, ki je združil vse slovensko učiteljstvo v en stanovski tabor v okrilju UJU.

Baš v tej dvorani se je bil končni boj — tu je bila izvojevana zmaga, ne zmaga zmagovalcev ali poražencev, ampak zmaga treznega spoznanja.

Zal, da niso mogli vsi takoj spoznati važnosti teh dogodkov, da so morali oni, ki so se postavili boju v ospredje in oni, ki so bolj jevniški podpirali, prestopiti mnogo napadov. A danes, po dveh letih, po trdih bojih očiščevanja je slovensko učiteljstvo združeno v eni stanovski organizaciji.

Zelo se mi je zamerjalo, ko sem rekel na lanski skupščini, da ni srda v naših srcih, da nam je dobrodošel v naših vrstah vsak tovariš, da iskreno vabimo vse. Moje besede so se uresničile, ponavljam jih danes ponovno in vabim brez izjeme vse in vsakogar, ki je še zunaj naše hiše, da vstopi.

Slovensko učiteljstvo je danes edino in mora storiti vse, da ostane edino. Ne sme in ne more biti več sile, ki bi ga razdvojila. Vsakdo se mora zavedati, da je vprašanje našega stanovskega edinstva vprašanje naše stanovske zavesti in politične zrelosti, pa nič drugega.

Naloge, ki smo si jih stavili.

Zal, da je bilo v prvem letu našega preokreta izgubljenega toliko zlatega časa z internimi organizacijskimi in gospodarskimi vprašanji.

Stoprav je šele lanska skupščina v Kranju mogla začrtati določeno pot našemu delu.

Dobro smo se zavedali svoje težave in jasno je bilo naše spoznanje, da moramo, ako hočemo omejiti pogubne partijske vplive na šolstvo, začeti z zdravljenjem pri sebi, v lastnih vrstah.

Dvigniti stanovsko moralo našega članstva nam je bila prva naloga. Vzgjajati ga k pravemu tovarištvu, odvajati ga od vseh nelegalnih potov in sredstev pri kompetencah za službena mesta in vzgijati v njem globok čut odgovornosti napram mladini in jasno zavest poklicnih dolžnosti.

Spoznanje lastnih napak je edina varna pot k uspehu, zato se nismo strašili bičati s kritiko najprej napake in nedostatke v lastnih vrstah in pri lastnem članstvu.

Druga naloga, ki smo si jo stavili, je ta, da usposobimo učiteljstvo za resno pozitivno delo med narodom in dvignemo njegovo strokovno izobrazbo. Velik del svojih sil smo posvetili baš temu vprašanju. Prepričani smo, da s tem važnim delom razbremenjujemo državno upravo, ki ima toliko posla z administrativnimi zadevami. Vzgjajati naše članstvo k politični treznosti, h globljemu pojmovanju narodnih dolžnosti in podrejanju partijskih interesov nacionalnim, je naša tretja, ne baš najlažja naloga. Tudi v tem pogledu smo marsikaj storili in skušamo spraviti svoje delo v sistem. Zal pa, da mnogi tovariši, ki jih je popolnoma objela moč politike, ne morejo še podrediti strankarskih interesov stanovskim in gledajo stanovska vprašanja še vedno s političnega vidika.

Pri vseh teh naših nalogah pa nočemo in ne moremo zapostavljati prvenstvene naloge vsake stanovske organizacije, da brani in zastopa z vso energijo življenske interese stanu in to v skladu z zakonom in z interesi naroda.

Pomen stanovskih organizacij za državo.

Prepričan sem, da se na tej poti in edino na tej bazi najde vse učiteljstvo v državi in da bo samo v tem pravcu naše Udruženje rastle na zunaj in znotraj, na ugledu in moči.

način pouka neizvedljiv. Pouk v Bregantovem smislu pa nam olajša čakanje na one idealne razmere.

Škoda, da se je vrinilo v tekst in v slike nekaj pogrešk; nekoliko moti tudi pogosti izraz »prednji«, ki rabi včasih za »prvi« oziroma »početni«, včasih za »prejšnji«. Dobro bi bilo, če bi naslednje dele stilistično bolj ugladili.

Želel bi, da učiteljstvo pridno sega po knjigi, se vglablja vanjo in — misli prenese v delo. Toda ne mehaničnega kopiranja; pisec sam svari pred njim! Prevzami iz knjige samo duha, skušaj se tako uživljati v otroško dušo kakor avtor; delo pa prilagodi našim razmeram in tvoji naravi. Morda boš v tem ali onem krenil na drugo pot kot Bregant; toda to je čisto naravno. Upam, da bo ta knjiga navdušila za delo v elementarnem razredu vsakogar, ki jo čita, in ga gnala, da tudi on poskusi delati v tem smislu. O svojem delu bi poročali v strokovnih glasilih, če bi medsebojno hospitalni in se posvetovali. Te je tudi avtorjeva želja. Tako bi se sčasoma izkristalizirala nova oblika šole, temelječa čisto na otrokovi naravi. Čim več delavcev, tim temeljitejši in hitrejši uspeh. Cenili bomo njihovo delo in hvaležni jim bomo. Morda nam šola pribori ugled v svetu, ki nam ga kvarijo naše druge institucije.

A. Ostrc. — E. Vranc.

LISTEK.

Prva slovenska knjiga v mislu delovne šole.

(Z. Bregant: »Elementarni razred«, I. del.)

Bregantova knjiga je prijetno presenečenje! Objavlja plod dela, ki sta ga vršila s soprogo več let neopaženo, a z vso vnemo. To je prva naša metodična knjiga, ki načelno temelji na delovnem principu in na težnji po razumevanju otroka, in — kar je posebno važno — na lastnih izkustvih! Delo se opira na obširna tozadevna raziskovanja in razprave inozemskih strokovnjakov (tudi fiziologov) in je zato temeljito. Toda ne mislite, da je to kaka komplikacija! Bregantov »Elementarni razred« je njegova samolastna tvorba, globoko zasnovana in doživljena. Kot taka gotovo ne bo zgrešila svojega učinka. Slog je ekspresionističen, osobito v predgovoru; tehtne misli so izražene brez ozira na obliko; komoden čitalec bo morda tuintam težko našel zvezo, a treba se potruditi, vglóbiti, in — prideš gotovo na svoj račun.

V tem delu razpravlja pisec največ o pouku v pisanju in čitanju. Čisto pravilno pa povdarja ročna dela (pesek, glina, les, skorja, papir itd.) in risanje kot neobhodno potrebne

Kaj nas vse druži, tovariše Srbe, Hrvatice in Slovence? To je zavest skupnih interesov, skupnih nalog, skupnih dolžnosti in ciljev, to je naša ljubezen do mladine in naroda.

Kje naj iščemo moči? Kaj nam daje moralno silo, da ne krenemo s prave poti v kljub oviram in nasprotstvom? To je zavest, da vršijo neodvisne stanovske organizacije, združujoče stan v svojem okrilju v vsaki demokratski državi prevážno funkcijo reguliranja v političnem življenju. Kar politični boji razdirajo, to one zbirajo. One imajo velevážno nalogo, da grade zlate mostove med sprtimi brati. One združujejo k skupnemu, pozitivnemu delu v določenem področju pripadnike različnih naziranj in strank ter postajajo tako najboljši vzgojitelji k politični strpnosti in važen faktor konsolidacije in koncentracije narodnih sil.

Da bi bila ta misel prešinila vse naše narodne zastopnike ob rojstvu našega osvobodjenja in ujedinjenja, bi bila desetletnica naše svobodne države taka, kakršno želi narod in mi učitelji, ki ta narod in to državo iskreno in nesebično ljubimo. S ponosom bi zaklicali vsemu svetu: To je naša velika in močna kraljevina, katero je rodila kri naših sinov, dvignila v moči in blagostanju ljubezen in nesebično delo njenih mož.

Pogoj za uspešno delovanje stanovskih organizacij.

Svojo eminentno nacionalno in patriotsko nalogo pa morejo vršiti stanovske organizacije le tedaj in tako dolgo, dokler si ohranijo neodvisnost na vse strani, napram vsem partijam in režimom, dokler se jim ne krati svoboda objektivne kritike, dokler se državnim uradnikom ne omejujejo pravice, ki so bistven atribut svobodnega državljanja.

S to svobodo stoji in pade naša organizacija, stoji in pade tudi naša vera v moderno demokracijo, v principe, na katerih je zgrajena vsaka demokratska država.

Učiteljstvo je bilo konstruktiven element v državi in hoče to ostati. Pri vsem njegovem delu ga vodijo najčistejši nagibi in to tudi takrat, kadar kritikuje pojave, ki se mu zde za naše šolstvo nezdravi. Narodni in državni interes sta mu bila vedno suprema lex.

Ta zavest daje organizaciji ono notranjo moč in moralno oporo, da vztraja na začrtani poti in se ne straši žrtev. Po tej ravni poti hoče korakati slovensko učiteljstvo skupno in krepko strnjeno z vsem učiteljstvom v državi in hoče s skupnim delom dvigniti moč in ugled našega Udruženja.

Zivela stanovska sloga! Zivelo edinstvo jugoslovenskega učiteljstva!

Pozdrav tov. Milojevića.

V imenu zagrebškega poverjeništvu je pozdravil delegate tov. Milojevića, ki je takoj v početku omenjal enotnost slovenskega učiteljstva, ki vodi Hrvate in Srbe na naša zborovanja. Hrvate vodi k nam še posebna bratska ljubezen — ker smo si najbližji po kulturi in tudi biografsko. Nadalje povdarja, da je ravno v današnjih težkih momentih za naš stan nujno potrebna sloga. Povdarja pa še posebej, da živi 17.000 učiteljev v velikem večji slogi nego 300 narodnih poslancev. V vsem udruženju pa je največ elementov reda in solidarnosti med Slovenci in sedaj ob 10-letnici naj slavijo ravno ti elementi svojo zmago, kar bi nam prineslo zelo lep pogled v bodočnost.

Pozdravne brzojavke.

Skupščina je poslala Nj. Vel. kralju Aleksandru I. sledečo brzojavko:

Slovensko učiteljstvo, včlanjeno v Udruženju Jugoslovenskega Učiteljstva, poverjeništvu Ljubljana, zbrano na svoji letni skupščini v Celju, izraža svojo vdanost Vašemu Veličanstvu in celi vladarski hiši. — UJU pov. Ljubljana. — Skulj.

Tudi tov. Petroviću, predsedniku UJU je bila poslana pozdravna brzojavka s sledečo vsebino: Pokrajinska skupščina slovenskega učiteljstva, zbrana v Celju pri svojem delu, Ti pošilja iskrene pozdrave.

Razstava slovenskih meščanskih šol v Mariboru.

Ob priliki državne skupščine meščanskošolskega učiteljstva v Mariboru (4.—6. julija 1928) se je slovenskim meščanskim šolam posrečilo pokazati, kako delujejo v vzgojnem in učnem oziru. To je bilo potrebno z ozirom na dejstvo, da se imajo boriti z mnogimi nasprotniki za svoj obstanek, saj v južnih delih države meščanskih šol sploh ne poznajo. Če bi pa naša vrhovna šolska uprava videla mariborsko razstavo, bi se brezdvomno preorientirala. Razstava, ki je vzbudila ogromno pozornost, je pokazala, da meščanska šola s svojo praktično usmerjenostjo daleko prekaša današnje nižje srednje šole. Temu so morali pritrjevati tudi gg. profesorji, ki so si razstavo ogledali.

Šol je pokazalo izdelke učencev in učenk, največ je bilo seveda risb in ročnih del. Narodna ornamentika, figurinalno risanje, linotisk; intarzija in še celo keramika — v najrazličnejših tehnikah — vse to te je navdajalo s prepričanjem, da si zašel na kako tehnično šolo. Izdelki rokotornega pouka od skromne kuharice in originalnega klopota do preciznega ribniškega sodčka pa so te postavili naravnost v miniaturno obrtno šolo, polno veselja do dela in vztrajnosti. To tem bolj, ker so te mogle očarati še bajna ženska ročna dela samostanskih šol. Videti je bilo tudi več fizikalnih aparatov, tov. Dragan je publiko z geometrijo fasciniral in je sprejel več naročil za svoj precizno 11-delni aparat, ki so ga vsi občudovali. Tudi reliefi in drugi modelirani predmeti so briljirali, po-

Debata o tajniškem poročilu.

Ker je bilo tajniško poročilo priobčeno v prejšnji številki »Učit. Tov.«, poda tajnik tov. Kobal le še nekaj pripomb k že objavljenemu poročilu. Predvsem prečita statistiko zborovanj, omenja netočno poslovanje nekaterih društev, pojasni, da obstoja za državne nameščence še nadalje brezplačno zdravljenje v bolnicah, omenja razveljavljanje obveznega pristopa državnega uradništva k nabavljalnici zadrugi ter sporoča končno še, da je disciplinsko in sodno postopanje napram tov. pov. Skulju in uredniku Dimniku ustavljeno, kar skupščina veselo pozdravlja.

Po tem kratkem poročilu otvori tovariš poverjenik debato o celotnem tajniškem poročilu in priporoča kratko in stvarno razpravljanje.

Med debato, ki se je udeležilo precejšnje število delegatov, se je povdarjala predvsem žalostna slika, ki jo nudi statistika, iz katere je razvidno, da se je udeleževalo zborovanj povprečno le 50% članstva.

Glede števila društvenih zborovanj so se delila mnenja in so nekateri zastopali stališče, da so vzrok slabemu obisku prepogosta zborovanja in zahtevali, da se uvede samo tri obvezna zborovanja, drugi pa so zastopali mnenje, da bi še nadalje ostalo 5 obveznih zborovanj. Nato je bil poverjen organizacijski odsek s to zadevo in predložil delegaciji sledeč:

predlog o sestajanju učiteljstva po društvenih in krožkih:

Predlagamo delegaciji, naj se izjavi za čim pogostejša sestajanja učiteljstva. Na podlagi tega načela naj se vršijo sestanki obvezno desetkrat letno, to pa na sledeči način:

Društvena zborovanja 5-krat v letu, krožki 5-krat ali društvena zborovanja najmanj 3-krat in krožki 7-krat v letu.

Ako se vrši 5 društvenih zborovanj in 5 sestankov po krožkih, se vrše sestanki izmenoma mesečno.

V drugem slučaju pa naj se vrše v I. polletju 2 zborovanja in 3 sestanki krožkov in v II. polletju 1 zborovanje in 4 sestanki krožkov.

Za sklicanje zborovanj je poverjeništvu osebno odgovoren predsednik društva, za sklicanje krožkov pa so odgovorni sklicatelji krožkov osrednjemu izobraževalnemu odseku.

Da se med učiteljstvom poživijo tovarištvo in izboljša obisk društvenih zborovanj ter dvigne delavnost krožkov, je dolžnost društva, da na svojih zborovanjih v septembru, oktobru in novembru izsede vzroke slabega obiska in navedejo ukrepe v svrhu izboljšanja obiska v posebnem poročilu poverjeništvu. To poročilo je poslato do konca novembra poverjeništvu, ki na podlagi došlih poročil nasvetuje društvo korake v izboljšanje društvenega delovanja.

V stanovskem glasilu naj se redno objavljajo statistični podatki o uspehih izvedbe tega predloga.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Popravek k tajniškemu poročilu.

Tov. Skala vpraša, ali so se vnesli v poročilo popravki, ki jih je zahteval tov. Fleret.

Tov. poverjenik izjavlja, da je poverjeništvu prejelo dopis in bi stvar samo izneslo pred delegacijo, kar pa je storil tov. tajnik z ozirom na vprašanje tov. Skale, za katero je bil naprošen ta privatnim potom takoj in prečita dopis.

Nadalje pojasni tov. Kobal, kaj je vse ukrenilo poverjeništvu glede partije 55., in da je radi neštetihih dopisov, ki jih je v tej zadevi poslalo na Izvršni odbor in prosvetno ministrstvo, upravičeno napisati »lahko rečemo po našem prizadevanju«. Dopis, omenjen v popravku tov. Flereta, je bil istemu poslan. — Po kratki debati o tej zadevi stavi tov. Godčeva sledeči predlog: Uredniki listov UJU so dolžni udeležiti se delegacijskega zborovanja. Predlog je bil soglasno sprejet.

sebno pri mojstru tov. Humeku, ki je bil sploh duša cele prireditve. Splošen utis obiskovalcev je bil ta, da so izdelki krasno izdelani, meščanska šola dela resno in vztrajno, njen obstanek je upravičen.

Kritičnemu opazovalcu, ki se vglablja v načela novodobnega šolstva, pa razstava ni mogla nuditi mnogo razveseljivega. Videti je, da nesrečni »strokovni pouk« ne dovoljuje, da bi si učenci v samostojnem in samopridobnem duševnem in ročnem delu ustvarjali izdelke iz raznih življenjskih poprišč. Tako bi ročno delo stopilo popolnoma v službo ostalih učnih predmetov in ne gojil bi se obrtniški diletantizem, ki več škoduje nego koristi. Da se da ročno delo lep spojiti z ostalim duševnim delom, je krasno pokazal Tržič, ki je razstavil nekaj koncentracijskih enot na zemljepisje. N. pr. Azija se je obdelala vsestransko: modeliranje iz gline, risanje posameznih delov, model pokrajine z običnimi domačini, spisi o azijskih ekspedicijah, kitajska pisava itd. — vse naravnost vzorno izvršeno. Tu se opažajo že obrisi prave delovne (boljše aktivne) šole, ki razvija duševni in telesni sposobnosti z vzajemnim duševnim in telesnim delom v Gaudigovem smislu. Razveseljiv pojav novodobne šole so tudi nekateri ljubljanski produkti samopridobitnosti: mape časopisnih izrezkov, mapa ekskurzij, primerjalne tabele industrijskih produkcij, vremenski register itd. To je pač dokaz, da tudi posamezni meščanskošolski učitelji skušajo potom samoizobrazbe hoditi nova pota — idealnim vzgojnim ciljem nasproti.

Prihodnje razstave nam naj v tem oziru pokažejo še mnogo, mnogo več! E. V.

Vprašanje oblastnega šol. nadzornika.

Na vprašanje tov. Mavriča ali se je izvršilo imenovanje oblastnega šolskega nadzornika tov. Lužarja v soglasju s poverjeništvom, se je razvila živahna debata, ki jo je vodil tov. Hren, ki mu je tov. Skulj za ta čas kot tangiran prepustil mesto. Po končani debati sta bila soglasno sprejeta sledeča dva predloga: Predlog tov. Polaka se glasi: Vsi dogodki, ki so se vršili ob priliki imenovanja tov. Skulja za oblastnega šolskega nadzornika in so metili na to, da ga kot takega onemogočijo, so v nas zbudili največje ogorčenje in jih odločno obsojamo, tov. Skulju pa izrekamo svoje zaupanje.

Predlog tov. Feiniga se glasi: Delegacija sklene, da analogno — kakor se je zgodilo pri nameščenju oblastnega šolskega nadzornika za ljubljansko oblast, ne bo organiziranja v bodoče več kandidiral gotovih svojih članov za nadzorniška mesta, ampak bo zastopala samo svoje načelno stališče, da pridejo na odgovorna mesta samo šolniki, ki so izšli iz osnovnošolske prakse in imajo vsu stvarno in moralno kvalifikacijo za tako službo ter so člani UJU.

Ko je še tov. Kobal dal pojasnila na posamezna vprašanja delegatov, je bilo tajniško poročilo soglasno sprejeto.

Sožalna izjava hrvatskemu narodu.

Pred prehodom na blagajniško poročilo poda tov. poverjenik Skulj sledečo izjavo:

Ob tragičnem dogodku v Narodni skupščini, ki je združil v globoki boli ves hrvatski narod, čuti slovensko učiteljstvo, zbrano na pokrajinski skupščini v Celju, srčno potrebo, da mu izraža svoje sožalje in svojo solidarnost z njim.

Predsednik pozove, da zakličejo vsi prisotni »Slava padlim!«

Blagajniško poročilo

podano o priliki pokrajinske skupščine v Celju, dne 20. julija 1928.

Revizija knjig in računov se je izvršila po članih nadzorstva tov. Skulja in Ivanjšiča dne 28. decembra 1927 in 16. ter 17. julija 1928. Natančneje o tej reviziji bosta podala člana nadzorstva.

Račun, ki ga imate v rokah, je točno in natančno sestavljen, v vseh svojih detajlih, tako da imate jasno sliko letošnjega gospodarstva UJU. V svojem poročilu bom kratkoterm in bom omenil le one slučaje, ki so pojasnila potrebni.

Račun UJU.

1. Račun dolžnikov in upnikov sta razvidna iz bilance poverjeništvu UJU, kjer sta detajlirano podana. Račun dolžnikov je v preteklem letu kljub vsem opominom in terjatvam znatno narasel, osobito se pri tem odlikujejo učiteljska društva, ki nosijo krono vsega. Kaj je vzrok tej nerednosti pri društvih, si nisem na jasnem. Na vsak način pa bodo morali društveni blagajniki poskrbeti, da zaostali dolg čimprej izterjajo in nakažejo denar glavni blagajni še pred začetkom šolskega leta 1928./29. Z novim šolskim letom naj ne bo pri društvih nikakršnih zaostankov. To bodi parola vseh društvenih blagajnikov. Izterjatev dolžnih zneskov je pa tudi nujna in važna zaradi obveznosti, ki jih ima glavna uprava napram svojim upnikom. Ako bi dolžniki točno poravnali svoje dolge, bi danes tudi uprava ne izkazovala nikakršnih dolgov. Da se v bodoče obvarujemo takih zaostankov pripravimo ponovno vsemu članstvu, da plačuje članarino vedno v naprej. Če se bomo držali tega reda in plačevanja, je vsaka zamuda izključena, red pa zasiguran.

Vsa društva dolgujejo torej 54.592,60 Din. Pri tej priliki dostavljam, da so zneski pri društvih, ki mi niso poslala mesečnih prijav do vstevskega meseca junija, le približni in se bodo morali po ugotovitvi pravega stanja šele korigirati. Tako neredno pošiljanje mesečnih prijav ustvarja istočasno tudi nered v glavni blagajni in netočnost v administraciji in želim bi, da se v bodoče taki slučaji ne ponavljajo. To pogreško od društvenih blagajnikov sem že lansko leto kritikal in upam, da jo letos poslednjokrat.

Mesečne prijave so za glavno upravo baza vsega vknjiževanja in obračuna, za društva pa točna kontrola. Ako so prijave v redu, potem morajo biti tudi medsebojni računi v pravem skladu. Pa ne samo s finančne strani, temveč tudi iz statističnih vidikov so mesečne prijave važne, ker nam pokažejo vsak mesec porast in padec števila organiziranega članstva. Z mesečno prijavo imamo vedno jasno sliko glede števila članstva, glede društvene obremenitve, glede naklade stanovskih listov itd. Zaradi tega apeliram ponovno na vse blagajnike, da mi v bodoče redno pošiljajo te tako važne listine. V poizkušnih mesecih naj se s pošiljanjem prijav preneha in velja za to dobo stanje članstva z dnem 1. julija vsakega leta. Pristopi in izstopi članstva naj se v teh mesecih ne vzamejo na znanje, temveč šele z začetkom meseca septembra, ker bi sicer nastal nered v upravi in pri društvih.

Dne 30. junija t. l. so manjkale glavni upravi mesečne prijave sledečih društev:

Brežice-Sevnica, za maj in junij — Kozje od marca dalje — Logatec od aprila dalje — Marenberg od februarja dalje in Ptuj za mesec junij.

Po 30. juniju pa sta dospeli prijavi Ptujškega društva za junij in Kozjanskega za marec.

Vsem društvom sem pravočasno poslal izpiske letnega obračuna, razen onim, ki niso imela mesečnih prijav v redu. Pri teh društvih bo treba zadevo šele urediti, kar pa je sedaj po zaključitvi knjig zelo otežkočeno.

Obremenitve učiteljskih društev se uvažajo na mesečne, odnosno letne prispevke

in na Zvezo državnih nameščencev, dočim so prispevki za učiteljski pevski zbor in za teh bremen. V seznamu navedeni društveni dolgovi se tedaj ne nanašajo na prispevke za pevski zbor, temveč je treba te posebej nazkazati.

Za Zvezo državnih nameščencev so na dolgo sledeča društva: Brežice, Konjice, Kozje, Murska Sobota, Sv. Lenart, Maribor, Marenberg, Logatec in Ljubljana.

Za pevski zbor UJU so prispevala sledeča društva: Črnomelj, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Laško, Litija, Ljubljana, Ljubljana okolica, Ljutomer, Maribor okolica, Mežica, Novo mesto, Ormož, Ptuj, Radovljica, Slovenjgradec, Šmarje-Rogatec in Vranksko, skupno tedaj 19 društev.

Stari dolg, ki je znašal lansko leto 42.550,75 Din je padel letos na 39.302,95 Din, to je neznamenit padec, ki se kljub vsem opominom ni povečal, iz česar lahko uvidimo, da bo treba v bodoče misliti na odpis vsega starega dolga, ki se bo moral izvršiti stopnjoma, vsako leto procentualno po danih možnostih. Zaradi varnosti terjatev in sigurnosti aktiv, sem napravil pri vseh dolžnikih 10% odpis.

2. »Učiteljski Tovarš« sam nam pokaže pasivnost za 35.168,70 Din. Ta pasiva so pa krita iz inserati, ki so predvidena tudi v proračunu za 35.700 Din, s katerim kritjem postane list aktiven. V preteklem letu je imel »Učiteljski Tovarš« 27 prilog, ki so stale 37.780 Din. Tudi ta znesek so krili inserati, tako da imamo vsega kritja iz inserati 73.480 Din (samo pri »Učiteljskem Tovaršu«).

3. »Popotnik« je aktiven za 28.359,60 Din, kateri znesek pa se je porabil za kritje upravnih stroškov, kar je tudi točno razvidno iz proračuna. Vsa aktiviteta obeh listov je mišljena le brutto, to je brez vseh stroškov, ki so združeni z izdajo teh listov. Ako računamo tedaj stroške, ki so z vsakim listom v zvezi, potem porabimo v ta namen v proračunu kot prebitek izkazane vsote.

V preteklem letu je imel »Popotnik« ovojni list iz boljšega papirja, to pa na inicijativo primarija g. dr. Derganca, ki je objubil, da bo sam kril naraslo diferenco. Gospod primarij, ki visoko čišla učiteljski stan in kaže globoko razumevanje za njegovo organizatorično delo, ni plačal le objubljenega diference, temveč je poravnal vse stroške svojega lista v znesku 7320 Din, za kar smo mu izrekli zahvalo v posebnem pismu in naj mi bo dovoljeno, da se mu za njegovo velikodušnost zahvalim tudi na tem mestu. S prihodnjim letom povečamo obseg »Popotnika« na dve tiskovni poli, kar je razvidno tudi v proračunu. Če bi pa hoteli dati listu še večji obseg, potem pa moramo iskati kritje za to.

4. Učiteljski naraščaj in samoizobraževalna akcija učiteljstva. Za učiteljski naraščaj, odnosno za učiteljsko Omladino smo zbirali in plačevali še pod bivšim poverjeništvom in nabrali precejšnjo vsoto ca. 28.000 Din, ki pa je brez sledu izginila. S septembrom leta 1926. so društva to plačevanje nadaljevala in se je do konca leta 1926./27. nabralo 25.570,80 Din, v letu 1926./27. se je od tega porabilo: 31. decembra 1926 za učiteljski naraščaj Maribor 3000 Din, 6. aprila 1927 za učiteljski naraščaj Ljubljana 410 Din, skupaj 3410 Din; ostanek 22.160,80 Din pa se je prenesel na upravno leto 1927./28.

Ta saldo je narasel tekot leta 1927./28. z vsemi prispevki na 52.899,80 Din; od tega zneska se je porabilo: nakazila za učiteljski naraščaj Ljubljana 889,50 Din, stan. listi za učiteljski naraščaj Ljubljana 1250 Din, skupaj 2139,50 Din; nakazila za učiteljski naraščaj Maribor 3200 Din, stan. listi za učiteljski naraščaj Maribor 4000, skupaj 7200 Din; za izobraževalni tečaj leta 1927. 7020,30 Din, za pis. potreb. OJO 979 Din, za znamke in poštino OJO 552 Din, za honorarje OJO tajniku 3500 Din, za honorarje OJO tipkarici 800 Din, za potnine 406 Din, za razne stroške 483 Din, za prehodni znesek brošur 3092 Din, skupaj 16.832,30 Din; tedaj znašajo skupni izdatki 26.171,80 Din.

Ako primerjamo te izdatke z naraslim kapitalom v znesku 52.899,80 Din, imamo še razpoložljivega kapitala 26.728 Din.

Ta znesek naj bi se po sklepu delegacije, odnosno pokrajinske skupščine v Celju razdelil med mariborsko in ljubljansko oblast na sledeči način:

a) Maribor: polovica prispevkov iz leta 1926./27. znaša 12.785,40 Din, nakazano je bilo 3000 Din, torej ima prejeti iz leta 1926./27. še 9785,40 Din.

b) Ljubljana: polovica prispevkov iz leta 1926./27. znaša 12.785,40 Din, nakazano je bilo 410 Din, torej ima prejeti iz leta 1926./27. še 12.375,40 Din.

a) Maribor: polovica prispevkov iz leta 1927./28. znaša 13.823,50 Din. 15. decembra 1927 nakazano 3000 Din, 28. januarja 1928 nakazano 200 Din, za »Učit. Tovarša« 3000 Din, za »Popotnika« 1000 Din, polovica stroškov izobraž. teč. in OJO 6870,15 Din, skupaj 14.070,15 Din; v letu 1927./28. preveč prejeto 246,65 Din. Ako upoštevamo preostanek iz leta 1926./27. 9785,40 Din, prejme Maribor še 9538,75 Din.

b) Ljubljana: polovica prispevkov iz leta 1927./28. znaša 13.823,50 Din, 2. julija 1927 nakazano 339 Din, 5. marca 1928 nakazano 500 Din, 10. marca 1928 nakazano 50,50 Din, za »Učit. Tovarša« 750 Din, za »Popotnika« 500 Din, polovica stroškov izobraž. teč. in OJO 6870,15 Din, skupaj 9009,65 Din; torej preostane iz leta 1927./28. še 4813,85 Din in iz leta 1926./27. 12.375,40 Din, prejme Ljubljana še 17.189,25 Din.

Razpoložljiv kapital znaša 26.728 Din; Maribor prejme 9538,75 Din, Ljubljana prejme 17.189,25 Din, skupaj 26.728 Din.

5. Upravni stroški so detajlirano podani v prometu pod točkami 19. in 20. Ti stroški

so v preteklem letu sicer narastli, vendar so se pa našla za znaten del teh tudi potrebna kritja.

6. Naložbe in organizacijski skladi so razvidni iz računa bilance.

7. Aktivno premoženje se je v preteklem letu povečalo. Lansko leto smo izkazali pasivne rezerve 100.391,22 Din, dočim so letos ta pasiva padla na 78.350 Din. Aktivno premoženje se je tedaj dvignilo za 22.041,22 Din.

8. Iz tekočega so se v preteklem letu nabavile tudi premičnine, kar je začetek premičnega premoženja naše organizacije. Dostojna je bila organizacija brez vsakega inventarja, zato moramo z veseljem pozdraviti tudi ta korak. Izmed premičnin, ki so se nakupile moram omeniti: Pisalni stroj s potrebno mizo, omara, polica za časopise in revije, 18 stolov, dve stenski uri, šapirograf in razne pedagoške knjige.

Račun »Zvončka«.

Kakor račun UJU, prav tako je tudi račun »Zvončka« podan v vsej svoji podrobnosti. Iz računa bilance vidimo, da so tudi tu terjatve kljub večkratnim opominom precej narastle. Naloga naša bo, da dolžne zneske čimprej izterjamo. Kar se vplačil tiče je bilo preteklo leto v splošnem, ne samo pri nas, temveč povsod precej mrtvo. Vzrok je gotovo splošno pomanjkanje gotovine.

V računu upnikov nimamo drugega, kakor Učiteljsko tiskarno.

Upravni stroški so se gibali v okvirju proračuna, tu pa tam sicer nekoliko preko njega, vendar so ostali z ozirom na vrnjene upravne stroške in na vplačane inserate v svojem ravnotežju.

S tem končam svoje poročilo in ga dam v razpravo.

Revizijsko poročilo.

Pred prehodom na debato o blagajniškem poročilu je podal v imenu revizijskega odbora tov. Fr. Skulj zelo obširno in izčrpno revizijsko poročilo. V njem se dotakne vseh posameznih postavk v računu in bilanci pov. UJU Ljubljana. Radi boljšega pregleda je bilo sklenjeno, da se poročilo razmnoži in pošlje vsem društvom na vpogled in v razpravo.

S tem je bilo zaključeno dopoldansko zborovanje. Popoldne pa so zborovali vsi posamezni odseki na deški osnovni šoli. Vsi sklepi sprejeti na sejah odsekov so bili predloženi skupščini v razpravo in potrditev.

Drugi dan.

Ob otvoritvi nadaljevanja skupščine pozdravi tov. Skulj tov. Gnusa, Zaherla in pa tovariše vojake, ki so se udeležili delegacijskega zborovanja. Opazilo se je, da je prišlo drugi dan na zborovanje več tov. nedelegatov in je ceniti udeležbo na 180.

Raprava o blagajniškem poročilu

se je vršila skupno s čitanjem predlogov gospodarskega odseka. Debata je bila mestoma zelo živahna, posebno pri predlogu gospodarskega odseka, ki je predlagal črtanje v proračunu predvidenega zneska za samoizobrazovalno akcijo — delegacija pa je z vsemi proti šestim glasovom odklonila ta predlog.

Pri predlogu o ustanovitvi »Učiteljske založbe«, se je razvilo živahno razpravljanje, ki se je raztegnilo tudi na razmerje do Učit. tiskarne in možnost prevzetja iste.

Med razpravo je bilo sklenjeno, da se vsem društvom priporoča, da plačajo enkratni prispevek po 5 Din za Đački dom v Beogradu.

Predlogi gospodarskega odseka.

Med razpravo o blagajniškem poročilu so bili sprejeti sledeči predlogi gospodarskega odseka:

»Učiteljski Tovariš« naj izhaja v mesecu juliju le dvakrat, to je pred in po pokrajinski skupščini ter v avgustu dvakrat, to je pred in po državni skupščini. Vsled tega se postavka za tisk »Učit. Tovariša« zniža in se razbremenjen postavka: inserati. S tem se vzporedno zniža tudi poštnina.

Predlog tovariša poročevalca za postavko: korektor, knjižničar, poročevalce je bil sprejet s 14 proti 9 glasovom. Uprava listov poverjenišva stane 20.400 Din, iz česar prejema upravnik 600 Din, upravnica in tiparica 1100 Din mesečno, kar se odobri.

Postavka 2. v proračunu »Popotnik« se sprejme. Predlog urednika »Popotnika«, da se naknadno odobri že izvršeno izplačilo preveč izplačanega sotrudniškega honorarja v znesku 1150 Din, se sprejme. V bodoče pa naj se urednik točno drži višine dovoljene postavke.

Predlog »Popotnikovega« urednika, da se obseg »Popotnika« poveča na najmanj 3 tiskovne pole s prilogo v zadnji številki, s čimur bi se »Popotnik« podražil za ca. 33.000 Din se ne sprejme. Predlog tov. Flereta, da se poviša honorar uredniku na 6000 Din, sotrudnikom na 12.000 Din, se ne sprejme.

Postavka III. »Zvonček«, sprejeta.

Postavka IV. sprejeta s 16 proti 4 glasovom, da se o uspehu podpisiranja in dela med učiteljskim naraščanjem natančno poroča.

Postavka V. Samoizobrazevalna akcija, da predsednik po daljši debati na glasovanje. Za je glasovalo 9, proti 9 delegatov, vsled česar je odločil predsednik, da se ta postavka črta iz proračuna. (Ta predlog je delegacija zavrnila in ostane postavka v proračunu.)

Postavka VI. Potnine, je bila sprejeta s pripombo, da se kolikor mogoče štedi.

Postavka VII. Sprejeta.

Pri končnem glasovanju je bil proračun sprejet z gorenjimi popravki in pripombami.

raščaj razdelil med mariborsko in ljubljansko oblast, se sprejme. Znesek 26.728 Din naj ostane naložen v glavni blagajni UJU, ki se naj po potrebi in zahtevi nakazuje.

V proračunu za leto 1928./29. je predvideno črtanje deleža Tvornice učil v znesku 1000 Din, kar se naj letos izvede. Sprejeto.

Predlog nadzorstva, da se povrne stroški tiskovne tožbe iz rezervnega fonda članom ožjega sosveta, ki so založili iz lastnega žepa 3000 Din, se enoglasno sprejme.

Prošnja bivšega blagajnika, da se revidira sklep lanske pokrajinske skupščine in se mu dovoli mesečno plačevanje 800 Din mesto 1500 Din za dobo 2 let, se odkloni z motivacijo, da naj to zadevo sam uredi z Učiteljsko tiskarno.

Prošnji tov. Žagarja za odpis dolga v znesku 517 Din, se ugoti.

Predlog ožjega sosveta, da pristopi organizacija UJU pov. Ljubljana kot član k zadrugi »Učiteljski dom v Ljubljani« z 10 del. a 100 Din ter enkratnim jamstvom in v isti višini 1000 Din k društvu »Učiteljski dom v Mariboru« brez jamstva, se sprejme.

Obrambni fond se ustanovi iz prihrankov proračuna in gospodarske akcije.

Ves material glede »Samopomoči« in bolezenskega zavarovanja se izroči gospodarskemu svetu, ki bo zadevo proučil, jo odstopil društvom v razpravo in pride pred prihodnjo pokrajinsko skupščino.

Zadevo »Gospodarska akcija« — »Učiteljska založba« — se je po stvarni debati navzočih rešila z resolucijo: Gospodarski svet predlaga, da se takoj sestavijo pravila za »Učiteljsko založbo«, predlože društvom v razpravo in odobrenje, da vsak član organizacije pristopi obvezno z enkratnim deležem a 5 Din in enkratnim jamstvom. Poverjeništvu pa naj stori potrebno, da se ta ustanova s 1. januarjem 1929 oživotvori.

Predlogu učit. društev: Celje, Slovenj Gradec, Ljubljana, Ljubljanska okolica, Lj. tija, Logatec, ki so se izjavila proti enkratnemu prispevku 5 Din za dijaški dom v Beogradu, je sledil razgovor, ki se je zaključil z resolucijo: Delegaciji se priporoča, da sprejme sklep, da prispevajo vsa društva enkratni prispevek 5 Din zvišane članarine za dijaški dom v Beogradu.

Predlog, da naj se število delegatov na drž. skupščino omeji, se sprejme.

Predlog učiteljskega društva za okraj Velenje, da izterja Pov. UJU od društev za ostalo članarino do začetka novega šolskega leta se sprejme s spremembo — do 1. oktobra 1928.

Predlog učit. društva Radovljica, naj pov. UJU ustanovi odbor za gradnjo uradniških hiš, se doda nasvet, da naj vsak posameznik vstopi v tozadevne gradbene akcije in zadruge.

Predlog društva za Meziško dolino radi kritja stroškov delegatom od strani glavnega blagajnika se pojasni, naj društva sama skrbijo za svoje delegate.

Predlog predsednika Učit. konvikta, da se vpelje obvezna članarina pri obeh domovih, se spremeni: Priporočamo učiteljskemu, da podpira oba Učit. doma.

Učiteljji nameščeni v ministrstvu v Beogradu prosijo za podporo. Se priporoča, da pov. razmišlja o virih in kritju, ki je potrebno za to svrhu.

Slušatelji absolventi višje pedag. šole. Pristop se bo uredil s sprejetjem novih pravil.

Predlog meziškega učit. društva o prisilnem pristopu k Nabavljalni zadrugi.

Resolucija: Izvršnemu odboru predlagamo, da izposluje ukinitve naredbe o primoranem pristopu k Nabavljalnim zadrugam in pozivamo Zvezo državnih nameščencev, da nastopi proti temu in štiti članstvo.

Predlog nadzorstva:

Iz podanega poročila je razvidno, da je knjigovodstvo poverjenišva UJU Ljubljana v vzornem redu, pregledano jasno in vseh podrobnostih, temeljito in istinito. Zato predlagava blagajničarju tov. R. Grumu in poverjeništvu absolutorij, obenem pa tov. Grumu za njegovo vestno in natančno uradovanje priznanje in zahvalo. Izražava željo, da se revizijsko poročilo pošlje vsem društvom v vpogled in uvaževanje.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Proračun.

Ko so bili predloženi in odobreni predlogi tiskovnega odseka se je vršila debata o proračunu. Delegacija je razpravljala o vsaki postavki zase.

Pri postavki za samoizobrazbo je delegacija zavrnila predlog gospodarskega odseka, da naj se ta postavka črta in je bil sprejet predlog proračuna.

Postavka o honorarjih je izzvala med debato

neljub incident,

ki je dovedel do tega, da je tov. poverjenik podal ostavko za vse člane poverjenišva. Ko pa je bil govornik od več strani zavrnjen in je nato tudi preklical svojo trditve ter je delegacija izrekla poverjeništvu soglasno zaupnico, je bil s tem incident poravnana in tov. Skulj je ostal s sotovariši na svojem mestu.

Sprejetje proračuna.

Za tem se je debatiralo še o potninah, prispevkih za Zvezo državnih nameščencev in za Učiteljski pevski zbor, nakar je bil proračun soglasno sprejet, brez vsakršnih izprememb.

Resolucija odseka za pravila

sprejeta dne 21. julija 1928 na pokrajinski skupščini v Celju.

Pokrajinska skupščina ugotavlja, da je Izvršni odbor UJU odklonil vse izpreminjavalne predloge, ki so šli za tem, da v novih

„Imam časa“

pravi razumna Mica. „Ne stojim po cele dni pred pririlnikom in se ne mučim s težkim pranjem perila. Zame to delo opravlja RADION in

varuje perilo!“

pravilih zavarujejo učiteljskemu Slovenije učinkovit vpliv na vodstvo naše državne organizacije in da mu ohranijo vso potrebno neodvisnost za lastno uspešno delo in krepek razvoj.

Ta odklonitev iz centralne uprave nam daje povod, da preciziramo danes svoje načelno stališče v pogledu naše državne organizacijske strukture v bodočnosti.

1. Učiteljsko Slovenije vztraja na popolni samoupravi svoje organizacije. Svojemu vodstvu nalaga, da izdela tekom treh mesecev prihodnjega šolskega leta pravila za »Zvezo učiteljskva Slovenije« ter tem odgovarjajoča enotna pravila za njene podružnice po okrajih. (Ta projekta se imata predložiti najpozneje v decembru t. l. vsem društvom v pretres in sklepanje).

2. Vse svoje kulturne, gospodarske in socialne ustanove bo vzdrževala in upravljala »Zveza učiteljskva v Sloveniji« neodvisno od centralne uprave državne federacije.

3. »Zveza učiteljskva v Sloveniji« stopa kot sestaven del v UJU, ki ga hočemo kot federacijo pokrajinskih učiteljskih zvez Jugoslavije.

4. Učiteljsko Slovenije se zaveda nujne potrebe krepke državne učiteljske federacije. Pripravljen je zato vsak čas prispevati gmotno in moralno za njeno administracijo v toliki meri, da bo moglo njeno vodstvo učinkovito braniti interese ljudske vzgoje, izobrazbe in svojih članov.

V to svrhu nam morajo nova pravila UJU zagotoviti sledeče:

a) Pravno obliko federacije posameznih pokrajinskih učiteljskih zvez Jugoslavije.

b) Vpliv pokrajinskih zvez na centralno upravo sorazmerno številu njihovega članstva.

c) Možnost poleg mednarodnih vezi z inozemskim učiteljskim tudi stikov z vsemi sindikalnimi organizacijami Jugoslavije.

d) Prepustitev vseh odnosov do posameznih fizičnih članov, kakor tudi organizacije raznih fondov in ustanov gospodarskega, kulturnega in socialnega značaja pokrajinskim učiteljskim zvezam.

e) Izdajanje centralnega glasila naše jugoslovenske federacije z obveznostjo naročitve za vsakega fizičnega člana vseh federiranih učiteljskih pokrajinskih zvez. To glasilo bodi do morebitno drugačnega sklepa skupščine UJU zgolj stanovsko politično glasilo in izhajaj tolikokrat, kolikorkrat je potrebno za obveščanje učiteljskva v vseh važnih šolskih in stanovskih zadevah. Izhajanje in ceno določi vedno glavna skupščina UJU.

5. Odklanjamo v celoti po centrali predložen osnutek novih pravil ter pozivamo vodstvo ljubljanskega poverjenišva UJU, da nam za vsako cen o izposluje v novih pravilih tem načelom odgovarjajočo pravno podlagi že na prihodnji glavni skupščini UJU.

(Konec poročila sledi v prihodnji številki.)

V. M.

DRAG. MIHAILOVIĆ, Beloševac, Srbija:

Ideja samoizobrazbe.*

V Sloveniji je ideja samoizobrazbe že pognalita korenine. Nihče je ne more tam več uničiti. Ljudski duh zahteva razvoja. Kam? Vsekakor v globino in širino. Drugače tudi ne more biti. Resnica je vedno v globini, a širina je njena komponenta. Za polet ljudskega duha je potrebno eno in drugo.

Tě resnice so se zavedli tovariši v Sloveniji. Zato so vsi navdušeni za idejo samoizobrazevanja. Toda kakšega samoizobrazevanja? Vprašanje je potrebno. Brez njega je delo na tej ideji nemogoče. Okoli tega vpra-

šanja se vodi polemika. Tu postopa »Učiteljski Tovariš« odlično, prijateljsko naklonjen resnici. Odprl je svoje predale tovarišem, da najdejo resnico.

In oni jo iščejo. Toda kje jo najdejo? Nekateri v delu na samoizobrazevanju na podlagi sociologije, drugi na podlagi pedagogike, tretji pa na podlagi obeh znanstvenih disciplin. Prvo pot priporoča nek tovariš v 48. številki »Učit. Tov.« Drugo pot zastopa ognjevito tovariš Flerè Pavel, tretjo pa uprava poverjenišva.

Namenjen sem, da tudi jaz povem nekaj o tem vprašanju. Treba je, da se čujejo glasovi z vseh strani naše države. To je ena izmed poti, po kateri bomo dospeli do našega duhovnega edinstva.

Toda treba je, da preidem na vprašanje samo.

Učiteljeva izobrazba je bila odrejena dosedaj vedno po potrebah vladajočih. Vsled tega je bil intelektualec suženj rokodelec.

Uredništvo.

Zato ne dovolijo učitelju niti danes še, da bi prodrli v tajnost in razumevanje gibalnih sil družbe. Zakaj? Ker razumeti gibalne sile družbe pomeni večkrat delati na njegovi izpremembi. Tega pa nočejo oni, ki vladajo ljudsko družbo. Zato je današnje izobraževanje učitelja polubogoslovskega značaja.

Sicer pa se mora priznati, da ima današnja učiteljska izobrazba tudi strokovni značaj. Učitelj se uči v precejšnji meri strokovnih predmetov, ker jih potrebuje za svoje delo v šoli. Pedagogika in psihologija ga uče poučevanja. Zato izhaja učitelj iz šole predvsem s strokovnim znanjem. V svojem poznejšem delu to znanje še ponavlja.

Razum tega učitelja ni treba bogve koliko osebnega napa, da postane dober poučevalec.

Vprašanje pa je, če odvisi samo od učitelja uspeh poučevanja. Ne! Od česa še posebej? Od družabne okolice, v kateri stoji šola. In kaj pomeni to? Evo odgovora!

Poglejmo predvsem šolsko dečo. Opazujemo jo v šoli! Vse polno je malih, betežnih in bolehalnih. Zrasli so v tesnih in mračnih izbičah. Slabo so hranjeni, nedostatno obuti, prav nič vzgojeni. Odkod tako žalostno stanje šolske deče? Od socialnega položaja njihovih staršev. V borbi za obstanek puščajo roditelji svoje otroke brez dobre vzgoje. Njihov majhen zaslužek se bere na licih njihove deče.

Temu primeren je tudi pouk. Današnji pouk ne daje orožja za ostro borbo proti slabemu položaju večine članov današnjega družabnega ustroja. Zdi se, kakor da zanj to niti ne obstoja. Kaj daje današnji pouk šolski deči? Da čuva nad njo angel varuh; da, dobri ljudje imajo radi dobre otroke; da morajo pridno moliti, pa da jim bo Bog pomagal in tem podobno. O vzrokih njihovega težkega življenja pa ni razmišljanja ni niti besede.

In končno šola. Zadnja briga gladajočih. Odkod to, da v današnji šoli ni prostora za vse otroke. Odkod to, da se prepušča skrb za materijalno stran življenja ljudske šole gospodarsko šibkim občinam? Odkod to, da stane dijak osnovne šole najmanj od vseh ostalih dijakov? Odkod to, da se protivno napredni reformi ljudske šole konservativne sile naše družbe? Odkod to, da se v vprašanju šolske reforme kličejo sveti Sinodij in Episkopati na sodelovanje? Odkod to, da poslušajo Becker najnavadnejšega katoliškega škofa? Kdo je Becker? Prosvetni minister kulturne Nemčije. In drugi? Duhovnik. Odkod ta zveza ministra z duhovnikom?

Na vsa ta vprašanja ne dajeta pedagogika in psihologija nikakega odgovora. Ta vprašanja nazivata politična, a onedve se ne pečata s politiko. Za izvršitev šolske reforme je treba gotove socialne sile. Niti pedagogika, niti psihologija nista nikdar in nikjer jačila te sile. Zato se vprašanju šolskih reform vladajočih sile današnje družbe ne orijentirajo po pedagogiki in psihologiji, marveč po svojih lastnih interesih. Kaj tedaj? Kdo naj odgovori učitelju, ki si stavi taka vprašanja? Pedagogika ne odgovarja nanje. Vsa njena vrednost je v metodologiji. Vsa druga vprašanja, s katerimi se ona peča, se gibljejo izven okvirja vsakodnevnih šolskih potreb. Vsem tem zagovarja pedagogika današnje akademsko, skolastično, mrtvo šolo. V zapadnih državah so v borbi za reformo šole krepke zastopani duhovniki kot poklicni pedagogi. Duhovnik je prekosil pedagoge. Zakaj je to? Ker je duhovnik postal večja družabna sila od pedagoga.

Kdo naj torej odgovarja učitelju na gornja vprašanja, če ne more storiti tega pedagogika?

Na vsa ta vprašanja odgovarja sociologija. Kdor tega ne ve, tega izkoriščajo vladajoči krogi današnje družbe na škodo njega samega, šole in naroda in še celo več. Kdor ne zna sociologije, ta ne zna niti same pedagogike. Argentinski učitelj Julijo Barcos modro pripominja: »Qui ne connait que la pedagogie ne connait même pas la pedagogie«. Zapomnimo si dobro to misel in ponavljajmo jo, dokler se je ne naučimo na pamet: »Kdor pozna samo pedagogiko, ne pozna niti pedagogike«.

Večkrat sem opazoval javno delo in poslušal socialne ideje učitelja z dobro strokovno izobrazbo. V šoli dober delavec, v družabni borbi nasprotnik naroda. Ni govoril proti narodu. Toda njegovo delo je bilo v resnici narodu škodljivo. Odkod to? Razumljivo: Individualna psihologija in današnja strokovna pedagogika ne gledata na facta. V njihju je nakopičenih mnogo besed brez smisla in značaja. Z njimi se današnji učitelji pitajo in napitajo. Zato so brez moči, ko stopijo v resnično življenje ter se jih ne morejo otresti. Zato ponavljajo neprestano te besede, a šola ostaja za življenjem in izven njega.

Naj konkretiziramo to misel: učitelj študira psihologijo, etiko, filozofijo ter stalno fiksira dete in njegov razvoj. Toda kateri so pogoji njegovega razvoja. Odkod je vsebina otrokovega zanimanja? So li morebiti fiziološka svojstva, otrokovih možgan edini agens njegovega duševnega življenja? Ali je ta duhovni otrokov razvoj mogoč brez zunanjih pojavov, in sicer predvsem pojavov, ki živirajo iz socialnih odnošajev ljudi? Na vsa ta vprašanja ne more odgovoriti cela množica današnjega učiteljsva. Zakaj? Ker ga je zato onesposobilo njegovo današnje strokovno izobraževanje.

Tov. P. Flerè hoče, da se taka strokovna učiteljeva izobrazba še nadalje neguje in poglablja. Pa sledimo njegovim mislim. Vzemimo da je proučil današnji učitelj vse pedagogice in psihologije, etike in filozofije. Postal je pravi enciklopedist. Kljub temu šola ne bo postala živa ustanova, ki bi mogla času diktirati, temveč bo čas diktiral njej. Tudi če bi

mogla postati pedagogika samostalna, avtonomna veda, kakor to misli tov. Flerè, bi ne mogla diktirati svoji dobi ničesar.

Zakaj ne? Ker pedagogika ni bila nikdar in niti ne more biti nekaka bilka, ki raste nekje izven družabnega življenja. Pa še nekaj več od tega. Ona ni izven politike. Ima svoj oddelek, ki se zove teleologija. A kakor hitro imamo opraviti s to, že smo na družabnem terenu. Pedagoški cilji izven družabnih ciljev ne eksistirajo. A družabni cilji so bili vedno cilji vladajočih. Zato je vsaka pedagogika istočasno tudi politika. Vsi, ki ji pripisujejo nekak nedolžen izven razreden in izven družabni izvor, so kratkomalo naivni. Vsi pedagogi s svojimi vzgojnimi cilji ter vsi filozofi s svojimi etikami prihajajo samo zato, da formulirajo politiko vladajočih v danem razvojnem momentu kake določene družbe.

Toda ali niso vzgojni cilji velikih pedagogov večni ideali, h katerim moramo težiti ali si moremo želeči kaj višjega, nego je vzgajanje človeka za človeka, kakor hoče to tov. Flerè?

Lepo geslo! Ali kakega človeka? Razume se: vestnega, dobrega, zmogljivega, sposobnega žrtvovati se za srečo drugih.

Dobro! Vestnega človeka. Ali kaj je to vesti? Kje so njene meje? Ali ni omejena po ljudski vesti? In po čem se ona formira ali ne po nekem namišljenem nadzemskem življenju? Nasprotno: formira se po življenju na zemlji in vsled tega po zemeljskih interesih. Najprej po razrednem položaju in naposled po vseh ostalih. Toda ali nimamo bariške, suženjske, razredne, podložniške in herojske vesti?

Dobrega človeka! A kaj je merilo za takega človeka? Dober človek pomeni za ljudi vedno pravzaprav šibak človek. Dober je oni delavec, ki se pusti izkoriščati do skrajnosti. Dobro je ono dete, ki je mirno in pokorno. Dobra je ona žena, ki ima sicer usta ali ne jezika in ki se suženjsko pokori svojemu možu.

Požrtvovalnega človeka! Vse polno je danes takih ljudi. A kaj so? Največ jih je po ječah. Kdo jih je spravil tja? Nasilniki. Se pa li upira današnja pedagogika temu nasilju? Ali štejejo današnji borci za socialno pravico v svojih vrstah strokovne pedagogice? Ne, nimajo jih. Strokovni pedagogi sanjajo, da bodo priklicale kraljestvo socialne pravice njihove sladkobne pripovedke. Treba je le uporabiti po njihovem mnenju prave pedagoške recepte, počakati, in kraljestvo pravice bo tukaj.

Dovolj tega! Človek današnje pedagogike je mumija, je človek v fetalalu, proti takemu človeku je potreben človeški družbi aktiven borec in tvorec. Evo vam človeka! Tak nam je potreben: pionir in arhitekt. Pravi naprednjaki se ne zadovolje samo s poznavanjem človeške družbe, oni jo hočejo tudi spremeniti.

V kateri smeri? V smeri boljšega življenja za vse. Današnja strokovna pedagogika ni sposobna, da bi nas napotila v to smer. Ona tiči globoko v konservativizmu in razredni ideologiji. Njena nevtralnost v današnji socialni borbi je groba neresničnost. Zato jo v učiteljski samoizobrazbi kot prvo in temeljno vedo odklanjamo. Cenimo jo le kot metodiko. V vsakem drugem oziru ji odrekamo prvovrstno vrednost. V svoji akciji za samoizobrazbo jo stavljamo na zadnje mesto. Tovaršaji naj jo študirajo sami po svojih osebnih potrebah.

Zakaj? Ker nam je potrebno radi naroda in radi šole, da smo aktivni borci in borci na polju družabnega in šolskega napredka. Za to naše delo nas današnja strokovna pedagogika samo onesposablja. Dokaz za to resnico je dejstvo, da današnje učiteljsvo ne stoji na čelu aktivnih družabnih borcev in pionirjev, marveč v vrstah onih, ki vlečejo kolo zgodovine nazaj.

Zato imajo v Sloveniji prav oni tovariši, ki obračajo svoje oči k sociologiji. Mi smo z njimi!

Detajlni program

za VIII. glavno učiteljsko skupščino Udruga Jugoslovenskog Učiteljstva v Mariboru, ki se vrši 11., 12. in 13. avgusta 1928 v dvorani pivovarne „Union“ (Aleksandrova cesta).

RAZPORED:

a) Predhodni posli pred skupščino 11. avgusta (sobota).

I.

Seja Glavnega odbora UJU v dvorani pivovarne »Union« ob 9. uri predpoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo izvršnega in Glavnega odbora.
2. Predlogi za skupščino.
3. Sporazum za delo na konferenci.

II.

Konferenca Glavnega odbora in delegatov učiteljskih društev se vrši ob 16. uri v dvorani pivovarne »Union«.

Dnevni red:

1. Otvoritev konference in pregledovanje pooblastil v smislu čl. 14. pravil UJU in čl. 17. skupščinskega poslovnika.
2. Sporazum za volitve članov v posamezne odseke, zapisnikarjev in overovateljev zapisnika.
3. Sporazum za delo na skupščini.

b) VIII. GLAVNA SKUPŠČINA

12. avgusta (nedelja).

Dnevni red:

1. Otvoritev ob 8½. v Unionski dvorani.
2. Volitve potrebnih odsekov, zapisnikarjev in overovateljev zapisnika.
3. Pozdravi.
4. Poročilo o delu Glavnega in Izvršnega odbora.
5. Proračun za leto 1928./29.
6. Predlogi za skupščino.
7. Poročilo verifikacijskega odseka.
8. Iz skupščine Internacionalne federacije učiteljskih društev in kongres v Berlinu, referira g. Josip Škavič.
9. Učiteljska samoizobrazba, referira g. Alojzij Hreščak.
10. Mladinsko čtivo in književnost, referira g. Ljudevit Krajačić.

Opomba. Samo če ta dnevni red ne bo izčrpan, se nadaljuje skupščina popoldne ob 15. uri, drugače bodo delovali popoldne samo skuščinski odseki. Člani uporabijo ta popoldne za ogledovanje mariborske okolice ali pa posebnosti v Mariboru samem.

III. DAN (13. avgusta).

Dnevni red:

1. Pravila UJU.
2. Referati odsekov.
3. Resolucija.
4. Zaključek skupščine.

GLAVNA SKUPŠČINA UJU V MARIBORU.

(Navodila za delegate pov. UJU — Ljubljana.)

1. Glavna skupščina se bo vršila v dneh 11., 12. in 13. avgusta 1928 v Mariboru v dvorani »Union« (Aleksandrova cesta).

2. Delegati naj bodo na mestu 11. avgusta ob 16. uri, ko bo posvetovanje glavnega odbora z delegati vseh okrajnih učiteljskih društev.

3. Uverenje za četrtinsko vožnjo, legitimacije in članske karte smo že razposlali na predsednike vseh okrajnih učiteljskih društev. Vsakemu društvu smo dodali po več

uverenj in članskih kart, da jih lahko vroče tudi nedelegatov. Delegati prejmejo uverenje in legitimacijo, nedelegati pa uverenje in člansko karto.

4. V Ljubljani in njeni bližini stanujoči člani, ki se hočejo udeležiti glavne skupščine, dčbe uverenja in članske karte v poverjeništvu vsak dan ob uradnih urah.

5. Pri odhodu kupite polovično vozovnico in dajte žigovito uverenje. Vozovnice v Mariboru obdržite. Pred odhodom iz Maribora si preskrbite potrdilo, da ste bili na skupščini. Brez njega vozovnica ob povratku ne velja.

6. Javite takoj učiteljskemu društvu v Mariboru, Koroščeva ulica 5/II. svojo udeležbo in zahtevajte prenočišče: posteljo ali skupno ležišče. Za skupno ležišče vzemite s seboj vsaj rjuho in blazino!

7. Pri dohodu v Maribor se javite na koldvoru pri pripravljalnem odboru, kjer dobite izkaznico za stanovanje in prehrano.

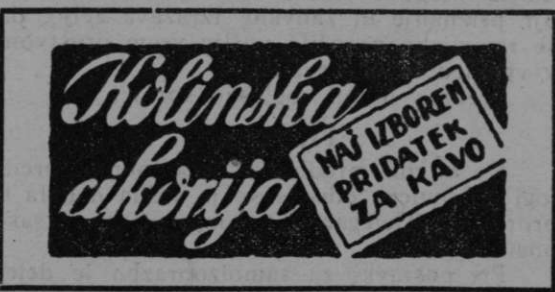
8. Držite se točno navodil, da vzdržimo popoln red.

9. Iz Ljubljane se lahko odpeljete z osebnim vlakom ob 7:38 ali z brzovlakom ob 12:08.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

— Državna skupščina v Mariboru. Okrajna društva, ki žele poleg doposlanih »uverenj« za četrtinsko vožnjo še novih, naj pišejo poverjeništvu.

Vsi, ki se nameravate udeležiti skupščine, javite to nemudoma mariborskemu društvu zaradi stanovanja in prehrane. Upoštevajte se bodo le prijave, sicer društvo ne prevzame nobene odgovornosti.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužite se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Priporočam se za vsa slikarska in fotografska dela, povečane slike, pokrajinske razglednice, skupine šolskih otrok, legitimacije itd. Slikat grem tudi na deželo. Učitelji in dijaki popust. Zahtevajte cenik. Foto „REKORD“ Joško Šmuc, Ljubljana, Poljanska c. 12

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje.

J. C. KOTAR drogerija, parfumerija
Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Nadaljevalno šolstvo.

PRIPRAVLJALNI TEČAJ ZA UČITELJE KMETIJSKIH NADALJEVALNIH ŠOL.

Ljubljanski oblastni odbor priredi v času od 10. septembra do 6. oktobra t. l. štiritedenski tečaj za učitelje, ki se hočejo posvetiti pouku na kmetijsko nadaljevalnih šolah. Spritje kratkega učnega časa letošnji tečaj ne bo imel toliko strokovno-kmetijski, kot praktično pripravljalni značaj z namenom seznaniti učitelje kvalifikacije za poučevanje na kmetijsko nadaljevalni šoli ter se posvetiti statusnovsko usmerjeni vzgoji zrelejših kmetjske mladine, da se prigrisajo pri oblastnem odboru za sprejem v tečaj. Upoštevali se bodo le učitelji, ki imajo že usposobljenostni izpit in so že nekaj let delovali na podeželskih šolah. (Za mlajše učitelje namerava prirediti oblastni odbor posebne, daljše tečaje).

Prijave naj se pošljejo oblastnemu odboru potem šolske uprave ter morajo biti pri sreskem šolskem nadzorniku najkasneje do 10. avgusta. Tečaj se vrši v Ljubljani, da se omogoči sprejem večjega števila prijavljenih. K stroškom, ki jih bodo imeli udeleženci, bo oblastni odbor prispeval v mejah proračuna. Glede potrebnega dopusta za udeležence bo oblastni odbor storil potrebne korake.

PRIPRAVLJALNI TEČAJ ZA UČITELJICE GOSPODINJSKIH NADALJEVALNIH ŠOL.

Ljubljanski oblastni odbor priredi v času od 10. septembra do 6. oktobra t. l. štiritedenski pripravljalni tečaj za one učiteljice, ki se nameravajo posvetiti pouku na gospodinjskih nadaljevalnih šolah. Tečaj ima predvsem namen, vpeljati udeležence v praktično šolsko delo ter jih seznaniti s sposobnostmi kmetjske kuhinje in kmetjskega gospodinjstva.

Oblastni odbor želi, da se že letošnje jesen otvori nekaj gospodinjskih nadaljevalnih šol in hoče te šole tudi podpirati — toda pod pogojem, da učiteljice absolvirajo pripravljalni tečaj, ako niso že s praktičnim delom v tečajih za kmetjska dekleta dokazale svojo kvalifikacijo za pouk v nadaljevalnih šolah.

Vabi zato one učiteljice, ki imajo resno voljo prevzeti in organizirati pouk na gospodinjskih nadaljevalnih šolah, da se prigrisajo za sprejem pri oblastnem odboru. Prijave naj pošljejo potem šolske oblasti. Biti morajo najpozneje do 10. avgusta pri sreskem šolskem nadzorniku.

Upoštevale se bodo le prijave učiteljic, ki imajo usposobljenostni izpit, so že delovale več let na podeželski šoli ter so že izvečbane v gospodinjskih poslih.

Tečaj se bo vršil v Ljubljani. K stroškom bo prispeval oblastni odbor v mejah proračuna.

Glede dopustov bo oblastni odbor ukrenil vse potrebno. Pripomba: Poverjeništvu UJU je dobilo pri oblastnem odboru ljubljanskem informacijo, da lahko računamo udeleženci tečaja na podporo 300—400 Din za poedinec, približno toliko, kolikor znaša prehrana v uradniški menzi. Poverjeništvu se bo potrudilo, da preskrbi tovaršenim in tovarišicam brezplačno stanovanje, tako da stroški za bivanje v Ljubljani ne bodo previsoki.

PRIPRAVLJALNI TEČAJ ZA UČITELJICE GOSPODINJSKIH NADALJEVALNIH ŠOL.

Na drugem mestu objavljamo program tega tečaja. Diskusija in sklepi letošnjega tečaja bodo posebno važni radi naloga delegacijske skupščine v Celju, da ima II. tečaj izdelati program naše samoizobraževalne akcije za l. 1928.-1929. ter položiti smernice za izvenšolsko delo slovenskega učiteljstva.

Obe nalogi sta temeljnega pomena za naše delo v bodočnosti. Potrebno je zato, da se udeležijo tečaja vsi izobraževalni krožki po svojih delegatih, da pa sodelujejo pri tem delu tudi vsi funkcionarji naših društev radi našega enotnega in harmoničnega stremljenja.

Vabimo raditega vse, ki se zavedajo velikega pomena sistematičnega dela v šoli in izven nje za narodno blagostanje in kulturo, da se udeležijo tega tečaja. Dobrodošli so nam tudi vsi tovariši Hrvatje in Srbi, ki zasledujejo to akcijo slovenskega učiteljstva s simpatijami in zanimanjem že od njenega početka.

Opozarjamo vnovič na ugodnosti, ki jih bodo deležni vsi udeleženci tečaja brez izjeme, soli delegati krožkov ali ne.

Vsi zainteresentje, ki reflektirajo na brezplačno prenočišče ter hrano v uradniški menzi, morajo poslati svojo prigrisitev najpozneje do 15. avgusta t. l. na naslov: Poverjeništvu UJU Ljubljana.

Kronika.

USTAVITEV DISCIPLINSKEGA IN SODNEGA POSTOPANJA PROTI »UČITELJSKEMU TOVARIŠU«.

»Slovenec« od 6. maja 1928, št. 104 je poročal iz Beograda sledeče:

Prehudi napadi na prosvetno upravo. Belgrad, 5. maja. (Tel. »Slov.«) v »Učiteljskem tovarišu« so zadnje čase izšli črno-obeljeni članki »Kaj se godi«. V teh člankih se napada prosvetna uprava glede postavljanja učiteljev. Napadi, osebni in neutemeljeni, vsebujejo težke žalitve za prosvetno upravo. Ker so ti članki brez vsake stvarne podlage, torej napačni, je prosvetno ministrstvo odredilo proti uredniku »Učiteljskega tovariša« Ivanu Dimniku in izdajatelju Andreju Skulju disciplinarno preiskavo, ker sta državna uradnika. Obenem se je izdal nalog za sodno postopanje po tiskovnem zakonu.

Ministrstvo Prosvete
Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca

Odeljenje za Osnovnu Nastavu.

O. N. Br. 47265.

8. VI. 1928.

u Beogradu.

Predmet: Dimnik Ivan i Skulj Andrej, učitelji oko Učit. Tovariša, krivični i disciplinski pogon, obustava.

Velikom županu
prosvetno odeljenje

Ljubljana.

Pošto se provedenim izvidima ustanovilo, da ni Ivan Dimnik, urednik, ni Andrej Skulj, izdavač »Učiteljskega tovariša« u Ljubljani, oba učitelja, nisu krivi dela, s kojih je protivu njih odredjen bio ovdašnjim rešenjem O. N. Br. 40.234 od 5. maja 1928. god. disciplinski postupak, to se isto ovime obustavlja, jer zato ne postoje zakonski uslovi.

O ovom sve interesente obavestite i dalje po zakonu postupite.

6. jula 1928. god., Beograd.

Po ovlašćenju
Ministra Prosvete

Načelnik

Odeljenja za Osnovnu Nastavu i
Narodno Prosvetvanje

Dr. Krstić, s. r.

Odvetnika

Dr. Alojzij Kobal — Dr. Oton Papež

Ljubljana.

Dumajska cesta 1/a II. nadstropje

Palača ljubljanske kredit. banke
Telefon štev. 2139.

Ljubljana, dne 23. VII. 1928.

Dr. K./K.

Zadeva: kazensko.

Velemenj. gospod.

Ivan Dimnik, šol. upravitelj,

Ljubljana, U. J. U.

Čast mi je sporočiti da sem prejel od deželnega sodišča v Ljubljani obvestilo, da je kazensko postopanje radi pregreška po čl. 52 in 54 tiskovnega zak. ustavljeno.

Castitam Vam na tem uspehu ter beležim

z odličnim spoštovanjem

Dr. Kobal, l. r.

Pričakujemo, da bo javni tisk z isto vneto, kakor je prinesel alarmantne vesti o preiskavi, sedaj tudi popravil storjeno krivico.

Splošne vesti.

— Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide šele po Glavni skupščini v Mariboru med 17.—20. avgustom. Glasom sklepa celjske skupščine izide »Učit. Tov.« v počitnicah dvakrat v juliju in dvakrat v avgustu.

— Vsem slovenskim listom v objavo. Poverjeništvu UJU v Ljubljani opozarja na zahtevo vsega slovenskega učiteljstva: 1. vsa založništva, 2. vse pisatelje in pisateljice, pesnike in pesnice, 3. vsa taka in drugačna društva, udruženja, organizacije, zveze itd., itd., 4. vse trgovce in posameznike sploh, da bo slovensko učiteljstvo smatralo vse 1. na posamezne naslove, šolska vodstva, krajevne šolske odbore itd. doposlane knjige, brošure, publikacije sploh za darila založništva oziroma pošiljateljcev za učiteljsko oziroma učiteljevo privatno knjižnico, tudi če bi jim bil pomotoma priložen račun in poziv za plačilo ali vrnitev; 2. da bo vse srečke, karte, bloke, bone in kupone, v kolikor bi utegnili imeti kako vrednost, smatralo kot poklon revni šolski daci dotične šole in da naj, v kolikor bi se naslovi pod 1. do 4. s tem ne hoteli strinjati, opuste v lastnem interesu vsako pošiljatev. Velja od 1. avgusta 1928. — Sklep delegatov pokrajinske skupščine pov. UJU v Celju dne 20. julija 1928.

— Glavna kontrola je zavrnila uredbo finančnega ministra, po kateri bi se naložila državnemu uradništvu bremena za sanacijo nabavljajalnih zadrug. Listi poročajo: Na podlagi pooblastila čl. 374 fin. zakona za leto 1928./29. je finančni minister podpisal uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljajalnih zadrugah državnih uslužbencev z dne 5. decembra 1. 1920. Po novi uredbi naj se vsem državnim uslužbencem 1., 2. in 3. kategorije odvzame po 10 Din v 36 enakih mesečnih obrokih zaradi zbiranja potrebnega obratnega kapitala. O tej izpremembi je finančno ministrstvo že obvestilo vse urade v državi ter jih pozvalo, naj prično odzemat i državnim uslužbencem to vsoto z julija

jem t. l. Sedaj pa je glavna kontrola poslala finančnemu ministrstvu pod št. 65.447 z dne 11. julija l. 1928 predstavo, v kateri se ugotavlja, da se uvodoma navedeno pooblastilo nanaša samo na organizacije, odnosno na ustanavljanje kredit. zadrug in zadrug za grajenje stanovanj državnih uslužbencev. Finančni minister je prekoračil z omenjeno uredbo pooblastilo finančnega zakona za l. 1928./29. s tem, da je državnim uslužbencem naložil nov davek. Po čl. 7. finančnega zakona za leto 1928./29. pa je prepovedan vsak davek ali davčna oblika, ki nima v zakonu ali v proračunu svoje zakonite podlage. Zato je glavna kontrola sklenila, da ne more pristati na to, da izvaja finančni minister to odredbo ter odvzema svojemu osebju po 10 Din mesečno, ker bi to bilo protizakonito.

— Konferenca učiteljev kmetijsko-nadaljevalne šole se vrši 4. in 5. avgusta v Ljubljani na šoli pri Sv. Jakobu. Začetek ob 8. uri. Odzovite se vabilu!

— Zopet nova disciplinarna preiskava — sedaj proti predsedniku Učiteljskega doma v Ljubljani tov. Josipu Lapajncju. Kakor doznavamo je proti tov. Josipu Lapajncju uvedena disciplinarna preiskava zaradi neke objave, ki jo je izvršil kot predsednik zadruga Učiteljski dom v Ljubljani. Zadeva je načelne narave, ker se ne postopa proti društvu oziroma zadrugi po zakonih, ki so merodajni za njo, temveč se zasleduje po edine funkcijonarje te zadruga kot državne uradnike. Potek zadeve bomo zasledovali ter pozneje o tem poročali.

— Angleške učiteljice v Ljubljani. 30. julija zvečer je dospel iz Anglije v Ljubljano 30 učiteljic. Na glavnem kolodvoru jih je pozdravil v imenu prosvetnega oddelka v Ljubljani dr. Brežnik, v imenu UJU — poverjeništvu Ljubljana pa gđ. Pehanijeva. Sprejema se je udeležilo mnogo učiteljstva iz Ljubljane. Učiteljice so podarile angleškim tovarišicam lepe šopke cvetic. Po večerji je bil na vrtu restavracije »Zvezda« prijateljski sestanek. Ob prihodu je zaigrala godba angleško himno, ki so jo poslušali gostje stoje. Za lep sprejem se je zahvalil g. Woodhouse. V imenu UJU — poverjeništvu Ljubljana je pozdravil učiteljice tajnik g. Kobal. Njegov govor je tolmačila v angleščini g. Coopeland. Govorili so še: predsednica angleškega udruženja učiteljic g. Summersley, v imenu prosvetne uprave oblastni nadzornik g. Lužar, v imenu ljubljanskega učiteljstva mestni nadzornik g. Rapč. Angležinje je zabavalo naše učiteljstvo, večje angleščine: gg. Bajc in Korenc ter gđ. Chvatalova, Pehanijeva in Podkrajškova. Zabavnega večera se je udeležilo precej učiteljstva. Angležinje so splošno hvalele lep sprejem in pažnjo slovenskega učiteljstva. Ogledale so si Ljubljano in Bled. Odpotovale so 31. julija v Zagreb. Od tu potujejo dalje po Jugoslaviji.

— Ali je ustava ali so stari zakoni več? Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal sledeči odlok: P. br. 4944. Ljubljana, dne 15. junija 1928. Predmet: Udeležba učiteljstva pri verskih vajah šolske mladine; nadzorstvo. V smislu čl. 12. odst. 4. ustave kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev nihče ni dolžan sodelovati pri verozakonskih dejanjih, svečanostih, obredih in vajah razen ob državnih praznikih in svečanostih in kolikor to odredi zakon za osebe, ki so podložne očetovski, varstveni in vojaški oblasti. — Spriz čio tega določila se imajo učenci osnovnih in meščanskih šol mojega področja udeleževati z ozirom na še veljavna določila § 1. in 5. drž. šolskega zakona z dne 14. maja 1869, drž. zakon št. 62. in določila § 8.—10., 63., 71. dokončnega čl. in učnega reda vseh obveznih verskih vaj. K tem verskim vajam spadajo tudi procesije o Veliki noči in na praznik Sv. Rešnjega telesa. — Ob vseh predpisanih državnih praznikih (1. decembra, 17. decembra in 28. junija) se morajo učenci iste šole udeleževati verskih svečanosti le kot edinca ob navzočnosti in pod nadzorstvom vsega učiteljstva dotične šole. — Pri drugih obveznih vajah mora šolsko upraviteljstvo po § 74. in 122. dokončnega šol. in učnega reda skrbeti samo za nadzor šolske mladine, odnosno odrediti, katere podrejene učne osebe naj z ozirom na določilo § 10. dok. šol. in učnega reda šolsko mladino nadzirajo. Od skupnega nastopa pri šolski mladini so v tem primeru izvzeti samo oni

učenci in učenke, ki so bodisi po odredbi bodisi z dovoljenjem veroučitelja od udeležbe oproščeni, odnosno drugače sodelujejo pri verski vaji odnosno svečanosti. Kjer je običaj, da se nosi šolska zastava na čelu šolske mladine, se ima to vršiti tudi vnaprej. — S tem se razveljavlja tukajšnji odlok z dne 16. julija 1925, P. br. 7815. — Vršilec dolžnosti prosv. inspektorja: dr. Capuder s. r.

— Pov. UJU — Ljubljana je prejelo sledeči dopis: Gospodinu Andreju Skulju, poverjeniku UJU, Ljubljana. Za Vašu iskrenu sočut povodom strašnog zločina od 20. VI. 1928, što ste ju upravili na Ivana Tomašića, urednika »Hrvatskog učiteljskog doma«, koji je ujedno i predsjednik »Saveza hrvatskih učiteljskih društava«, izvolite prema zaključku sjednice središnjega i upravnog odbora SHUD od 14. VII. 1928, toč. IV., primiti našu srdačnu hvalu. — Hrvatsko učiteljstvo, udruženo u »Savezu hrvatskih učiteljskih društava«, nikada se nije ogriješilo o vjernosti svome hrvatskome narodu, niti o ljubav prema bližnjemu, napose ne prema braći Slovincima i Srbima, ni prije toga groznoga datuma, a pogotovo poslije njega nikad ne će zaboraviti, ni smetnuti s uma svoje dužnosti prema hrvatskome narodu i prema braći svojoj po staležu i po krvi, jer ga u svemu radu vodi čista i neokaljana Kristova ideja čovječnosti, ljubavi, pravde i poštenja! — Primitite naš srdačni drugarski i bratski hrvatski pozdrav. — Za upravu Saveza hrvatskih učiteljskih društava. Predsjednik: Ivan Tomašić l. r. Tajnik: Toth l. r.

— Jubilejna razstava v Brnu, ČSR. V normalnih prilikah zelo živahno trgovsko mesto Brno, je vsled razstave še mnogo bolj oživelo. Pa tudi ni čuda, saj so turnike pri vhodu na razstavo zabeležile v preteklem tednu že milijonskega obiskovalca. Samo šolarčkov in solaric je bilo na razstavi čez 200.000. Nepopisno lepo in ganljivo je gledati po mestu procesije teh malčkov, ki opazujejo z največjo pobožnostjo mogočne brnske stavbe in njega velikomestno vrvenje. Saj je med njimi velik del takih, ki so se vozili prvič po železnici ali električni cestni železnici. In tu so šole iz vseh krajev republike: od Podkarpatske Rusije preko Slovaške in Šlezije vse do najskrajnejše zapadne Češke. Slikoviti kroji deklic, posebno iz Slovaške in Podkarpatske Rusije pričajo, da tja še ni prodrla današnja moda pobje frizure in sivilnih nogavic. In tu na razstavi se srečujejo, spoznavajo in skupno občudujejo mogočen napredek človeškega razuma, volje in vztrajnosti. Imajo pa tudi kaj občudovati: dela raznih šol od otroškega vrtca preko ljudskih od strokovnih in visokih šol, stvarjanje strokovno umetniških in čisto umetniških šol. Zanimive razstave pošte, železnice, zrakoplovstva, higijene, vrtnarstva, gozdarstva, poljedelstva, živinozdravnstva in vse mogoče tehniške zanimivosti. Ze razstavnim prostor, ki meri 30 ha, je tako impozanten po svoji dovršeni arhitektoniki, da se ga človek kar ne more nagledati. Dobro in potrebno bi bilo, da bi obiskale tudi iz naše države to ogromno razstavo šolske ekscurzije, kajti to, kar bi videli tu, spremljalo bi jih vse življenje in jim dalo moči in voljo do discipliniranega, koristnega dela. Čas nikakor še ni zamujen, ker ostane razstava odprta še do konca septembra. — V. S.

— »Domoljub« z dne 18. julija 1928, št. 29. prinaša sledeči dopis: »Učiteljski Tovariš« protestira, ker je ministrstvo imenovalo v komisijo za stalno nameščenje učiteljstva v ljubljanski in mariborski oblasti tudi po dva zastopnika šolskih občin, ki ju določi obl. odbor. Doslej so bili v tej komisiji: veliki župan oziroma prosvetni inspektor, oblastni šolski nadzornik, en učitelj osnovne šole in en učitelj meščanske šole. Tudi poslej bodo torej imeli v tej korporaciji učiteljski veščaki večino, zato nam je, ne glede na to, da vsakokratni prosvetni minister ni vezan na sklepe te komisije, protest »Učiteljskega Tovariša« neumljiv. Razlagamo si ga edino lahko tako, da hoče učiteljstvo od ljudstva vsemogočih denarnih žrtev, a odklanja vsako tudi najmanjše sodelovanje pri nastavljanju učnih oseb. To postopanje obžalujemo toliko bolj, ker učiteljstvo v najvešjem času izjavlja in se tudi trudi, da tbi prišlo pri svojem izobraževalnem delu z maso naroda čim bolj v stik. Primerjanje učiteljskega stanu s po-

5 UR DELA MANJ

če se ravnete po novi metodi, katero Vam priporoča Schicht

ŽENSKA HVALA

raztopljena v vodi odpravlja nesnago preko noči, drugo jutro pa se vzame za izkuhavanje perila

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

štari, železničarji in drugimi državnimi uradniki, ni srečno. Tudi gg. učitelji nam bodo priznali, da je vzgoja šolske mladine čisto nekaj drugega kot služba pri pošti in železnici in da je zato nad vse upravičena zahteva staršev, da ima pri vzgoji svojih otrok, ki je v veliki, veliki meri odvisna tudi od učiteljeve osebnosti, vsaj nekaj besede. — K temu pripominjamo, da je stališče glede sodelovanja »staršev« v namestilni komisiji tako jasno, da ga lahko razume vsakdo iz zemlji onih, ki stvari absolutno nočejo umeti. Glede večine učiteljev-veščakov pa gornja trditev ne odgovarja, ker ne glasujeta meščanskošolski in osnovnošolski zastopnik skupno. Jasno smo povedali, da ne odrekamo sodelovanja staršev pri šolskih in prosvetnih vprašanjih, dvomimo pa, da se z gornjim ukrepom ni podprl le protekcionizem in partizanstvo pri nameščenjih učiteljstva, proti čemur se bori vse učiteljstvo strnjeno brez razlike strankarske pripadnosti. Bodočnost bo pa pokazala, v koliko je bila bojazan učiteljstva upravičena!

— »Slovenski Narod« od 30. julija 1928 št. 164. piše sledeče: »Za klerikalni tisk je nastalo veliko tekmovanje. Posebno na učitelje pazi »črna garda«, da se ne utihotapi kaka »Domovina« ali »Jutro«. In ni čuda! Gospodje se čutijo vplivne napram učiteljstvu. Učitelji so deloma sami krivi, da so bolj kakor nekdanj, pod črno kuto.« — Pred lansko pokrajinsko skupščino v Kranju se je »tovariš« G. prav primerno zaletel v celotno zborujoče učiteljstvo. Letos smo prejeli za skupščino od javnega tiska gornjo notico. Kakor lani, tudi letos ne moremo imeti napram takim izbruhom druge geste, kakor pomilovanje.

— Nova telefonska številka pov. UJU in »Učiteljskega Tovariša«. Poverjeništvu UJU in »Učiteljski Tovariš« sta dobila samostojno telefonsko številko in naj vsakdo, ki ima opravka z gornjima kličiči št. 3112.

— »Inozemska šolska reforma« na drž. skupščini v Mariboru. Pedagoška centrala za mariborsko oblast namerava ob priliki državne skupščine UJU prirediti zanimivo razstavo z gornjim naslovom. Videli bomo značilno reformistično literaturo, najnovejše šolske knjige raznih držav, revije, učne načrte, popisnice itd. Tu se bodo tovariši mogli poučiti o novodobnem šolstvu, dobiti se bodo mogle informacije glede knjig in revij, vsi bodočji pisatelji novih osnovnošolskih knjig pa bodo imeli priliko, ogledati si krasno opremljene in vsebinsko popolne inozemske začetnice, računice, razredno čtivo itd. Pedagoška centrala si je stavila nalogo, da hoče praktično delovati na poglobitvi vseh problemov novodobne šole in baš s to razstavo želi ustreči onim mnogobrojnim tovarišim, ki korakajo z duhom časa in jih pokret »nove šole« v inozemstvu zanima, ni jim pa bila dana prilika, točneje spoznati tozadavne literature. Zato se udeleženci mariborske skupščine že danes opozarjajo na to razstavo, kakršne še v Sloveniji nismo videli.

— Počitniški sestanek slušateljcev in absolventov višje pedagoške šole v Zagrebu in Beogradu se ob vršil v torek, dne 7. avgusta t. l. ob 10. uri v Kranju. — Vajd.

— Razstava meščanskih šol na državni skupščini UJU. Ravnatelj tov. Humek in ravnateljica tov. Štupca sta razstavi deške in dekliške meščanske šole dala naši skupščini na razpolago, kar je posebno hvalevredno, ker mariborske osnovne šole vsled pozne prijave skupščine niso mogle aranžirati nikake razstave. Tako bomo imeli priliko občudovati zraven razstav mladinske književnosti, inozemske šolske reforme tudi mojstrsko razstavo obeh mariborskih meščanskih šol. Udeležence skupščine opozarjamo na današnje poročilo o mariborski razstavi.

— Šola in narod. (Odgovor neznani tovariši.) Prosim, upoštevajte, da ni nismo narod, ki bi znal braniti svojo narodno čast in ponos! Od tod izvira vse ono, kar ovira naš narodni pokret in česar — žalibog — ne smem iznesti v javnosti, ker so pač prizadeti činitelji, ki so v prvi vrsti poklicani, da bi to čast in ta ponos branili, a so se kaj slabo obnesli. Čakati moramo, da doraste naš naraščaj — naša mladina — morda bo znala ona bolje čuvati to, česar mi doslej ne znamo, če je ne bodo razni sporti zapeljali na stranpota. Bog

čuvaj naš narod pred to nesrečo! Naši sedanjí narodni voditelji so še daleč, daleč od narodne samobitnosti, kar je seveda zakrivila bivša vzgoja. Vsled tega seveda tudi ni naroden delavec deležen nikake zaščite pred napadi sovražnikov, pač pa so celo oni zaščiteni! Poglejve o posebni narodni vzgoji pa spada v posebno delo — knjigo — ker je obširno. V tem delu je potrebno objašnjenje o načinu vsega našega pouka, kako naj se vrši, da bo obnem vzgojen k naši narodni posebnosti. Tako delo pa lahko izvrši človek le v miru, ne pa če mora dan na dan gledati, kako se truje naš narod, za katerega svoboda je preteklo toliko krvi, a duševni osvoboditvi se stavijo take zapreke, da se mora človek prijeti za glavo. Zgodovina nam bo dala kaj slabo oceno kot narodu, ki se ne zaveda samega sebe. — Tukajšnje razmere se bodo morale razčistiti pred forumom, ki bo lahko neovirano ožigosal dejstva, o katerih nam je prepovedano javno govoriti. Morala bo potem sledilo iztreženje? — **Josip Gorišek.**

— **Zaročila sta se** tovariš Albert Bregant iz Markovec v Prekmurju s tovarišico Sonjo Deklevo istotam. K zaroki iskreno čestitamo. — **Velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda«** se vrši letos dne 16. septembra v Novem mestu.

— **Diplomirali so na višji pedagoški šoli v Zagrebu** meseca julija t. l. po dovršenem osmem semestru in s tem dosegli pravico na položaje profesorjev in oblastnih šolskih nadzornikov tisle Slovenci. V pedagoško-matematičnem odseku Čopič Venceslav iz Pizšec, Jeglič Milko iz Ljubljane, Klopčič Radovan iz Ljubljane in Tomšič Jožica iz Tezana; v pedagoško-jezikovnem odseku Babšek Joško iz Makol, Silih Gustav iz Velenja in Župevc Jožica iz Rajhenburga; v matematično-fizikalnem odseku Mesojedec Mirko iz Ljubljane, a v prirodopisno-zemljepisnem odseku Iskra Mirko iz Ljubljane.

— **Kmetijska razstava.** Kmetijska družba priredi letos od 1. do 10. septembra t. l. svojo jubilejno kmetijsko razstavo v proslavo 160-letnice obstoja Kmetijske družbe. Ta prireditelj bo nudila mnogo poučnega ne samo odraslim kmetovalcem, ampak tudi mladini z dežele, ki se bo tukaj lahko poučila o razvoju in današnjem stanju kmetijstva v Sloveniji. Če hočemo vzbuditi med podeželsko mladino veselje do kmetijskega stanu in jo vzgojiti v umne kmetovalce, ji moramo že v mladih letih nuditi priložnost, da vidijo take poučne prireditve. Vsem šolskim vodstvom se zato priporoča, da vedejo svojo mladino na to kmetijsko razstavo.

— **Cvahtejeva slavnost.** Dne 5. avgusta t. l. se odkrije pri Mali nedelji spominska plošča blagopokojnemu možu, dolgo let službojočemu nadučitelju in ravnatelju malonedeljske šole g. Simonu Cvahteju. Čestnjen tovariš in tovarišice v ljudno vabimo, da se te naše domače malonedeljske spominske slavnosti v čim častnejšem številu udeležite!

— **Obmejno šolstvo.** Članek tov. Jakopca v »Učit. Tovarišu« z dne 14. julija 1928, štev. 2, je vsekakor umesten, saj govori v tem članku menda v imenu nas vseh obmejnih pionirjev. Posebna rubrika »Obmejno šolstvo« bi bila potrebna že z ozirom na razne težnje in želje obmejnega učiteljstva, ki se v marsičem razlikujejo od težnj ostalih tovarišev v ozadju. Obmejni učitelj se ima boriti z anacionalnim elementom, ki silno ovira delo v šoli in izven nje. On mora biti zelo energičen, a skrajno previden v svojem delovanju. Vprašanje obmejnega šolstva pa je tako važno in eminentno, da se ga ne sme obravnavati kar tako mimogrede. Pridružimo se priporočilu tov. Jakopca, za sklicanje ankete upraviteljev obmejnih šol po poverjeništvu UJU, ker je ono v prvi vrsti poklicano, da zastopa naše interese, oziroma interese obmejnega šolstva. To pa naj stori poverjeništvu čimprej, da si že za novo šolsko leto usmerimo pot za enotno postopanje vsega obmejnega učiteljstva. Ko bomo tako razčistili marsikatero vprašanje, ne bo več naš glas, in to upamo, glas vpajočega v puščavi. — **Mirko Cujnik.**

— **Spominsko ploščo g. Francetu Barletu,** ustanovitelju Jug. Gas. Zveze odkrijejo cerkljanski gasilci v sporazumu s Kranjsko gasilsko župo in načelstvom JGZ dne 19. avgusta 1928 ob 15. uri na pokojnikovem rojstnem domu v Cerkljah pri Kranju. Natančnejši spored se pravočasno objavi. Eventualne pripevke v kritje stroškov, darila za srečolov in prijave na udeležbi sprejema: Pripravljalni odbor za odkritje spominske plošče Cerklje pri Kranju: Jos. Lapajne, predsednik, Ivan Kerin, podpredsednik in načelnik gas. in reš. društva. Franjo Polajnar, tajnik.

— **V slovo — častno občanstvo petih občin.** Jarenina v Slovenskih goricah je letos izvanredno svečano zaključila šolsko leto in proslavila Vidov dan. V zelenje oviti šolski dvorani se je vršila po službi božji vidovdanska prireditev ob navzočnosti čast. duhovščine, učiteljstva, krajevnega šolskega odbora ter g. župana in občinskih odborov vseh petih v Jarenino vsolanih občin. Kot prva točka svečanostnega programa je bila izročitev diplome častnega občanstva vseh petih občin g. v pokoj odhajajočemu šolskemu upravitelju Josipu Čoncu. Bivša učenca njegova g. župan in predsednik krajevnega šolskega odbora ter g. oblastni odbornik sta kot pooblaščenca občin v dobro izbranih besedah odkrila globoko hvaležnost prebivalstva Jarenine do poslavljajočega se nadučitelja, ki je šel tolažilno in blažljivo na roko vsakemu ob potrebi brez ozira na politično strankarsko valovanje. Poslavljajoči se zahvali za iskreni izraz nepristranske hvaležnosti.

— **Dekliška meščanska šola v Kranju.** V Kranju se stopnjema otvori s šolskim letom 1928./29. dekliška meščanska šola. Sistemati-zira se mesto ravnateljice in po zakonu predpisano število učiteljstva.

— **Pogoji za sprejem učencev v oblastno dvoletno vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru.** Novo kot 57. šolsko leto 1928./29. začčenja sredi septembra. Šolanje traja dve leti. Š šola je v zvezi internat za gojence. Zavod ima namen, da izobrazuje kmečke sinove, ki ostanejo po končanji kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Kolkovane, lastno-ročno, na celo polo pisane prošnje (kolek 25 Din) za sprejem je poslati ravnateljstvu ob dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 1. avgusta t. l. Prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o нравnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. izjava staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja; 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na kako podporo iz javnih sredstev, da bo njihov sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev; prav tako, ako učenec samovoljno predčasno ostavi zavod; študent, ki nepovoljno napreduje, izgubi štendipendijo. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter najmanj z dorim uspehom dovršena osnovna šola. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovensčine (ali srbobruščine) in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi vsaj dveh razredov meščanske ali kake srednje šole. Ob vstopu v zavod preišče mladeniče zdravnik zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni popolno, se odklonijo. Oskrbnina za mladeniče iz mariborske oblasti znaša do preklica 150 Din. Plačuje se vnaprej. Izključenim in samovoljno izstopivšim učencem se vnaprej plačana oskrbnina ne vrne. **Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se po možnosti dovolijo popolnoma ali do polovice prosta mesta v internatu.** V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno (od občinskega in davčnega urada) potrjenim izpričevalom ubožnosti ali izkazom premoženja z navedbo družinskih in gospodarskih razmer, predpisanih davkov itd. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo obl. dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Prošnje za sprejem se rešujejo pisмено. — **Ravnatelj: Andr. Žmavc.**

— **Ogromno iznenadenje** doživile su ove dane neke domačice, koje su prvi put prale sa Radionom. Ne samo da je rublje ostalo potpuno neoštećeno, nego je mnogo ljepše i bolje oprano. Uzrok leži u tome, što Radion ne sadržaje klor a niti drugih škodljivih dodataka.

— **Samo predsodek je,** če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočerihih rodbinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. ŽIKO dobite v vsaki trgovini v rdečih zavitkih.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Foto-aparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Nogavice, flor in svilene v vseh barvah. Največja izbira, najnižje cene. Pletenine, bluze, kravate itd. priporočila modna trgovina FR.M. ROZMAN, Ljubljana, Zidovska ul. 7.

Osebne zadeve.

— **Izpremembe v osnovnošolski službi.** Stalni so postali naslednji učitelji in učiteljice v ljubljanski in mariborski oblasti: Ivan Koprija v Zagorju ob Savi, Mila Andolšek v Karlovcih, Marija Volavšek v Malincih, Olga Koželj v Zagradcu, Ljudmila Sila v Loškem potoku, Cecilija Rapčič-Jelenec v Krašnji, Antonija Štokelj v Kuzdobljanu p. Murski Sotbi, Martin Zeleznič v Sorici, Julija Kadunc v Kapcah, Angela Gospodarič v Podgorici, Fran Lunaček v St. Rupertu, Antonija Sedej v Čemšeniku, Marija Urbančič v St. Petru pri Novem mestu, Antonija Prevec v Vruhu pri Sv. Treh kraljih, Franja Kokalj v Zvircah, Marija Kristan v Repnjah, Ivan Koprija v Zagorju ob Savi, Avgust Binder v Dolenci Bistrici, Josip Plešič v Novi cerkvi pri Ptuj in Marija Ferenčak v Trnju.

Naša gospodarska organizacija.

PRISPEVKI V SKLADE UJU V L. 1927./28.

Za obrambni fond so prispevali: Jakšec Kolšak Bibijana, Vransko 50 Din, Tončič Vladimir, Metlika 10 Din, From Alojzij, Spod. Kungota 10 Din, Učiteljsko društvo Mežica 507 Din, Černe Ivana, Gorica-Mozirje 10 Din, skupaj 587 Din.

Za narodno-prosvetni sklad: Čuk Tilka, Dolsko 30 Din, Mercina Franc, Grahovo 10 Din, Upraviteljstvo osnovne šole Bela Cer-

kev 20 Din, Kenič Andrej, Unec 15 Din, osnovna šola Sora 26 Din, Časl M., Podhora 29/50 Din, Lipovšek Slava, Semič 11 Din, Kraj. šolski odbor Tezno 11 Din, Sokol I., Ljubljana 15 Din, Sokol Rakek-Unec 10 Din, Osnovna šola Sv. Jakob ob Savi 10 Din, Osn. šola Vransko 32/50 Din, Osn. šola Polšnik 20 Din, Osn. šola Krčevina 8/50 Din, Skupaj 248/50 Din.

Za rezervni fond: Kolenc Olga, Juranje 20 Din, Učiteljsko društvo Gornji Grad 21 Din, Skupaj 41 Din.

Stanovska organizacija UJU

Poročila:

+ **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo 21. junija v Ptuj.

1. **Situacijsko poročilo:** Učiteljstva je v okraju 148, od teh je članov tukajšnjega društva 135. Na zborovanju je bilo navzočih 57 članov.

Tovariš, ki bi bil moral podati situacijsko poročilo je nenadoma zbolel. Tov. predsednik je omenil težko situacijo, v kateri je bilo poverjeništvu; sporočil je, da je uklinje no disciplinsko postopanje proti tov. poverjeniku Skulju in uredniku Dimniku. Uveri navzoče, da je kljub vsem šikanam oblasti ostala borbenost poverjeništvu kakoršna je bila.

Letos se bosta vršili obe skupščini učiteljstva v Sloveniji. Ker so na dnevnem redu državne skupščine tudi nova pravila, ki predvidevajo centralizacijo Uduženja, je dolžnost učiteljstva, da se skupščine v Mariboru udeleži kar najštevilneje, da manifestira za poverjeništvu.

Svoje poročilo zaključil z željo, da bodo v prihodnjem letu zborovanja boljše obiskana kot so bila letos.

2. **Samoizobrazba:** Sreski poverjenik za samoizobraževalne krožke, tov. Jančič z delom v krožkih ni bil kar nič zadovoljen ter je hotel odločiti svojo funkcijo. Ker pa ni prav, če pri prvih težkočah vržemo puško v koruzo, se je dal tov. Jančič preprosti, da je obdržal svojo funkcijo, sklical takoj po zborovanju sestanek voditeljev krožkov, da se določi smernice za delo v krožkih v prihodnjem poslovnem letu.

3. **Izvenšolsko delo in reforma šole:** Obe poročili sta izostala, ker je bil za prvo točko poročevalec odsoten, drugi poročevalec je pa pozabil, da mora poročati.

4. **Proračun in volitve delegatov:** Učiteljstvo je po daljši debati soglasno sprejelo proračun za leto 1928./29. Mesečna članarina bo znašala za rednega člana 21 Din, za poročene pa 11 Din.

Z vsemi glasovi proti dvema je bila tudi sprejeta lista kandidatov za sresko učiteljsko knjižnico.

Volili so se 3 delegati in 3 namestniki za državno skupščino ter 2 delegata in 2 namestnika za pokrajinsko skupščino.

Poverjenika v srezu za Slov. šolsko Matiko sta tov. Zolnir in Kajnik.

5. **Slučajnosti:** Soglasno je bila sprejeta resolucija radi uvedbe jesenskih počitnic v mariborski oblasti.

Tov. Jančič je pozival tovariše, da se v prihodnje čim češče obračajo s svojimi težnjami na šolsko-upravni odtok v Mariboru, ki tvori vez med učiteljstvom in oblastmi.

Tovarišica Kanclerjeva je predlagala, da bi odtok izposloval, da bi bili šolski otroci vsaj enkrat letno zdravniško pregledani.

Debatiralo se je še o Izkazih in zamudah, nakar je tov. predsednik zaključil zborovanje želeč vsem prav veselo počitnice.

+ **KONJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 13. junija 1928 v Konjicah.

I. **Situacijsko poročilo:** a) Število učiteljstva v okraju 65; b) število članstva 64; c) število udeležencev pri zborovanju 46.

Tovariš predsednik A. Berce poda kratko situacijsko poročilo. Za sresko knjiž. komisijo so predlagani sledeči člani: R. Podlogar, Jereb-Režabkova in J. Brglez. Predlog sprejet. Izpolnjene in zaprte glasovnice je oddati šolskim upraviteljem.

II. **Samoizobrazba:** Tovariš Friedl poroča o delovanju krožkov in posebno o agilnosti Žičkega krožka.

III. **Šolska reforma:** a) Ker tovariš I. Kafou ni bil navzoč, odpade njegov referat »Tovarištvo«. b) Tov. M. Pirnik poroča o »Šolstvu v Rusiji«. Članstvo mu je prav z zanimanjem sledilo, ker se je predavatelj res potrudil, da nam poda sliko šolskih razmer v največji slovanski državi, katero naj bi posnemali. Tov. H. Schell pa je mnenja, da ne bo pri nas druge šole, dokler bodo socialne razmere v Sred. Evropi takšne, kot so sedaj.

IV. **Izvenšolsko delo:** Pri raznih gospodarskih ustanovah, kakor: čebelarstem, kmetijskem društvu, živinorejskem odseku ter sadjarju se skupno udeležuje 17 članov (3 odborniki), pri telovadnih društvih in šolskem okru skupno 18 članov. Vsega skupaj 35 tovarišev (ie).

V. **Slučajnosti:** a) Predlog predsednika, da se s tovarišema Dimniku in Skulju zapupnico, se soglasno sprejme. b) Tovariš Kržič predlaga za pokrajinsko skupščino: naj poverjeništvu UJU zaprosi za primerne kredite za otvoritev obrtno-nadaljevalnih tečajev za učitelje. c) Tov. blagajničarka izraža želje glede denarnih prispevkov. Za sklad naj vsak član da 10 Din meseca septembra. d) Tovariš Schell pa predlaga, da šolski upravitelji članarino mesečno obvezno odtegujejo. Neizterljive zneske se naj črta, oziroma milostno odpusti. Vsi predlogi sprejeti.

Debaterji k posameznim točkam so bili: Schell, Kržič, Brglez, Friedl.

+ **SKUPNO ZBOROVANJE SRESKIH UČIT. DRUŠTEV LAŠKO, BREŽICE-SEVNICA IN KRŠKO** v Radečah dne 16. junija 1928.

Navzočih 183 članov, in sicer: Laško 84, Brežice-Sevnica 62, Krško 47.

Zborovanje otvori tov. Vanič, predsednik krškega učiteljskega društva ter poda predsedstvo tov. Plavšaku Rob., ki pozdravi vse navzoče člane, posebej še oba nadzornika srezov Brežice-Sevnica in Krško ter zastopnika poverjeništvu tov. Kobala. Izraža zadovoljstvo nad tako številno udeležbo. Zapisnikarjem imenuje tov. Šuligoja. Nato preide na dnevni red, in sicer takoj na 2. točko, ker prva »o računstvu v osnovni šoli« odpade, radi zadržaka ref. g. prof. Fr. Finka iz Maribora.

Situacijsko poročilo v organizaciji. Tov. Kobal razvije glavne smeri novega šolskega zakona.

Propagira nadalje za čimvečji pristop v naše gospodarske ustanove in proča o delu vseh novoustanovljenih odsekov pri organizaciji v tekočem poslovnem letu.

Končno se dotakne zadeve Skulj-Dimnik, po kateri se soglasno sklene resolucija, ki je objavljena posebej.

Pri slučajnostih se po kratki debati med tov. Peterlinom, Kobalom in Copicem sprejme resolucija tov. Peterlina glede skupščin UJU s pridržkom, da jo lahko poverjeništvu UJU v Ljubljani nekoliko omili (le beseda »evropsko« ostane).

Resolucija: Učiteljska društva Brežiško-sevniško, Krško in Laško včlanjena v UJU, zbrana na skupnem zborovanju dne 16. junija 1928 v Radečah stavijo sledeči predlog glede glavnih skupščin UJU:

1. Delegati, ki imajo edino pravico govora naj bodo ločeni od nedelegatov.

2. Glasuje se samo pisмено po listkih.

3. Vodstvo skupščine naj se poveri ljudem, ki poznajo parlamentarni (evropski) postopek. Vse to z ozirom na negativne rezultate zadnjih glavnih skupščin v južnem delu države.

+ **DOLNJELENDAVSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo 21. aprila 1928 v Crenšovcih.

Statistika: Od 71 včlanjenih je bilo navzočih 45.

Situacijsko poročilo: Podal ga je tovariš predsednik. Omenil je med drugim tudi odborovo sejo v Turnišču, na kateri so odborniki soglasno sklenili dati predlog tov. Kontlerja o omejitvi svobode tiska in našem stanovskem glasilu, ki je na zborovanju meseca marca v Dol. Lendavi prodr. ponovno na glasovanje, ker so ugotovili, da so glasovali zanj tovariši, ki niso člani. — Nato se je vnela debata radi članka v »Učit. Tovarišu« »Neznosne razmere v Prekmurju« in radi obdolžitve proti nekaterim tovarišem, ki so se tikale nacionalnosti in so jih podali odborniki na odborovi seji. V debato so posegli tov. Birs, Horvat Izidor, Kontler, Pupis, Peterlin, Sinigoj. — O istinitosti podatkov v članku pa je navzoče prepričan pisec sam, tov. Hočevar. — Pri ponovnem glasovanju je predlog tov. Kontlerja propadel. — Sledilo je čitanje dopisov in poročilo o seji širjega sveta v Mariboru, katero je podala tov. Asta Sinigoj. — Blagajnik je podal poročilo o stanju blagajne ter ponovno pozval dolžnike, da poravnajo zaostanke.

Reforma šole: Zgodovinski nastop je imela tov. Nina Sušteršičeva. — Tov. Kontler je primerjal knjigi Novakovo in Jančičevo »Risanje«.

Samoizobrazba: Delujeta črenšovski in lendavski krožek. O drugih, kot tudi o izvenšolskem delovanju ne dobiva referentinja vkljub opominom nobenih poročil.

Reforma šole: Zgodovinski nastop je imela tov. Nina Sušteršičeva. — Tov. Kontler je primerjal knjigi Novakovo in Jančičevo »Risanje«.

Samoizobrazba: Delujeta črenšovski in lendavski krožek. O drugih, kot tudi o izvenšolskem delovanju ne dobiva referentinja vkljub opominom nobenih poročil.

Podpirajte obrambni sklad!

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

Učiteljica, na šoli s poldnevni poukom (5 razr. + 3 paralelke) v ugodnem kraju, kjer se dobi hrana in stanovanje, 1½ ure hoda od železniške postaje, želi menjati s kolegico (kolegom) z enako ugodnim mestom.

Odgovor na »Učit. Tov.«

ORIENT

LAKE, COPICI, TERPENTINE, STROJNO OLE, UMETNIŠKE BARVE, PRAŠNO OLE, PIRNEZ, FOLSKE BARVE, TUŠNE BARVE, BRISTOLNATE BARVE

BRODARJALNA DUNAJSKA C. 14 LJUBLJANA

SOLETOŠOVINA SCHNEIDER VERVOSEK

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!

Tovarna pohištva

I. I. Naglas, Turjaški trg 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

UČITELJSKA TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČISKANSKA ULICA
TELEFON ŠT. 2312. RAČUN POŠTNE HRANILNICE ŠT. 10.1761

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV v korist Učiteljskega doma v Mariboru in Učiteljskega knjižnika v Ljubljani. — Šolski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanke, dnevnik in beležnice.
ZVEZKI ZA OKROGLO PISAVO ŠT. 1, 2 in 3.

UČITELJSKA KNJIGARNA

V LJUBLJANI, FRANČISKANSKA ULICA

prodaja znanstvene, strokovne, leso lojne, pripovedne in mladinske knjige kakor tudi knjige za osnovne, srednje in obrtne šole ter ima v zalogi vsakovrstni papir, pisalni, risalni in šolski pribor in učila kakor tudi umetne in pokrajinske razglednice v največji izbiri.
Zahtevajte cenike!

NOVO!

NOVO!

IVAN HRIBSKI:

Šolski upravitelj

Neobhodno potrebna knjiga za vsakega šolskega upravitelja. Obravnava posle, ki jih ima šolski upravitelj od prvega do zadnjega dneva v šolskem letu.
Cena brošir. knjigi Din 28

Naroča se v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Knjigarna Nova založba r.z.z.o.z.

Ljubljana, Kongresni trg 19

in podružnica prej I. Giontini, Ljubljana, Mestni trg št. 17

priporoča v nakup svojo bogato zalogo vseh šolskih in pisarniških potrebščin ter knjige lastne in drugih založb. Ima tudi veliko zalogo barv za slikanje na blago in svilo.
Sole dobe znaten popust.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. — 15 letna garancija. — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji ADLER. — Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffenerad (Orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje se tudi na obroke. — Ceniki franko in zastoj.

IVAN JAX I SIN

Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

FRANC STRUPI, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetiljk, ogledal, raznovrstnih šip, okvirov itd.
Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Goštilna RAŽEM

Ljubljana, na Žabjaku št. 3 Točijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina, primorska kuhinja, vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe.

CVETLIČARNA ANT. BAJEC

LJUBLJANA
Pod Trančo * Tel. 3222
Izdeluje šopke, vence, trakove z napisi l. t. d.

KROJAŠKI ATELJE

Fran Igljč

Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 28

„Pri Tičku na Gričku“

vedno
izborne pijače, dobra kuhinja.
Na vrtu lep prostor za balincanje.

Kdor oglašuje ta napreduje!

L. MIKUŠ

LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon št. 2.282.

Hotel TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
priporoča lepe zračne sobe.

Prepričajte se v gostilni pri Fajmoštru

Ljubljana, Sv. Petra nasip 5
o dobri kvaliteti in nizki ceni vin

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.
Drogerija A. Kanc, sinova
Ljubljana, Židovska ulica 1
in drogerija Wolfram, nasled.
M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

A. Škedelj, Ljubljana, Stari trg 11a

priporoča po najnižjih cenah:
šolske in pisarniške potrebščine, razglednice
Na drobno! in papir. Na debelo!

Damska konfekcija in modni atelje

T. KUNČ
Ljubljana, Mestni trg 14

naznanja cenj damam sledeče cene za izdelavo navedenih oblačil:
Za delo od kostuma od 250 do 300 Din
Za delo od plašča od 200 do 250 Din
Za delo od jope od 170 do 200 Din
Za delo od krila od 70 do 100 Din
Za delo od toaleta od 150 do 200 Din
Za delo od bluze od 80 do 150 Din

Na razpolago je velika izbira izgotovljenih plaščev, kostumov itd. Vsled lastnega izdelka so cene, ker odpade carina, zaslužek tovarnarja, sigurno za 50% nižje, kar je v prid odjemalcem. Državni nameštenci dobijo proti izkazilu na obroke, proti takojšnjemu plačilu po 10% popusta.
Vse delo se izvršuje pod lastnim nadzorstvom in po najmodernejših modelih.

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjaj, perila i. t. d. — Entlanje, ažuriranje, tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

P. n.

Šolam in šolskim upraviteljem

vljudno priporočam
vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ

LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.
KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA ŠOLSKIH ZVEZKOV.

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

Mehanična hranilna pušica s premično figuro in skrivnim klopcom.

Najnovejši „šlager“ 1928.

Odlikovano s srebrno kolajno Heidelberg 1927.

Prihranki so najsigurnejši dobiček!

Zato Vam daje najlepšo priliko moja umno konstruirana hranilna hišica iz trdega lesa, v pestri mnogobarvni izdelavi. Mehanični hranilnik ima spredaj figuro. Ta figura se zasuje avtomatično, kakor hitro položiš na pripravljeni krožnik novce katerekoli velikosti, sama od sebe naokoli in vrže novce v hišico. Največja zabava za staro in mlado! Hranilna hišica ima skrit ven zaklopce in se da odpreti le, kot pove vsaki pošiljatelj dodani navod o uporabi. Zatorej je nepristranski, ki jim ta tajnost ni znana, nemogoče hranilnik odpreti. Kjer ga ni v prodaji, ga naročite naravnost pri samoprodaji **Drago Černjava, Selo 25, Moste pri Ljubljani**. — Cena komadu Din 35.— franco, proti predplačilu, po povzetju Din 40.—. Preprodajalci, krošnjari, trafikanti, sejmarji se iščejo povsod. Prospekti gratis. V inozemstvo se razpošilja le proti predplačilu radi v sokih stroškov za porto. Za vsak prodani komad dam Učit. domu v Ljubljani in Mariboru à Din 5.—.

Priporočamo Vam najboljše testenine, in te so:

Dobijo se v vsaki trgovini!

Knjigarna, umetnine, muzikalije
Goričar & Leskovšek * Celje
Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

Priporočila: Brinar: Domoznanstvo, zemljepisni podatki in zgodov. slike kraljevine SHS. Din 20.—.
Kočevar: Mlinarjev Janez, 6. natis, nevez. 12.—, vez 18.— Din. Pečnik dr. K.: Jetika, današnje strogo znanstveno moderno zdravljenje jetike Din 14.—. Remec Al.: Iz moje domovine, mlade povesti Din 18 do 24.—.
Rohrman: Kmetijsko gospodarstvo, Din 26 vezo. Jančič Ivo: Risanje za 1.—7. šolsko leto Din 120. Kocbek: Vodič Savinjskih Alp, platno vez. Din 125. Orožen J.: Zgodovina Celja, I., II. del, nevezana po Din 28.—.

RESTAVRACIJA »NOVI SVET«

V LJUBLJANI, GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 14.

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna i solidna.
*

Priporočamo trvdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Priporočila se slavnemu občinstvu

salon za dame in gospode.

STANKO KELŠIN

friseur

Ljubljana, Kopitarjeva 1.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje.

Brzojav: „Kmetiskidom“ Ljubljana. Blagajniške ure: Vsak delavnik od 8.—12^{1/2} in od 3.—4^{1/2}. Rač. pošt. hran. 14.257. Tel. 2847.

STANJE VLOG: nad Din 15.000.000.

JAMSTVO: nad Din 50.000.000.

iz česar je razvidno, da je denar pri zadrugi popolnoma varno naložen. Sprejema: Vloge na knjižice in jih obrestuje brez odpovedi po 6%, proti trimesečni odpovedi po 8%; vloge v tekočem računu po dogovoru. Daje: Posojila na vknjižbo (hipoteko), proti poroštvu, zastavi premičnin in vrednostnih papirjev, na knjižne terjatve ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. Pooblašteni razprodajalec srečk državne razredne loterije.

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. - Vedno novosti za plašče. - Posteljno perilo kakor damast-gradl, belo in rjavo blago za rjuhe v poljubnih širjavah, posteljne odeje, zastore, preproge i. t. d.

Žima, perje, puh, kapok od najceneje do najboljše vrste.

Daje tudi na obroke.

Točna postrežba ter solidne cene!

Največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji

Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 3.

Ima vlog nad 300.000.000 Din. — Za vse vloge jamči mesto Ljubljana. Vloge sprejema na knjižice in tekoči račun. Naložbe proti odpovedi obrestuje po možnosti najvišje. Posoja na posestva, menice in vrednostne papirje čim najceneje. Ima Kreditno društvo in sodni depozitni oddelek. Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

Telefon št. 2016. Pošt. ček. račun št. 10.533. Uradne ure od 8. do 12^{1/2}.

Tovariši!

Ze stanovska zavednost veleva, da podpiramo pri nabavah svojih potrebnin v prvi vrsti svoje lastne ustanove. Veliko bolj pa smo v svojem interesu dolžni to storiti tedaj, ako nam nudijo te ustanove večje ugodnosti in večje koristi kot tuje. Ena izmed takih ustanov je naša

Nabavljalna zadruga drž. nameščencev v Ljubljani

Telefon šte. 2421. **Vodnikov trg 5.** Čekovni rač. 12416.

Ona nam nudi banaško moko, sladkor, kavo, olje, mast, sploh vse **specerijsko in kolonijalno blago najflnejše vrste po najnižjih cenah, ki so mogoče.** Velika izbira **dežnikov, predpražnikov** in najflnejših in najtrpežnejših **čevljev lastnega izdelka.** V zalogi najflnejši šifon, platno in srajce za gospode po najnižjih cenah.

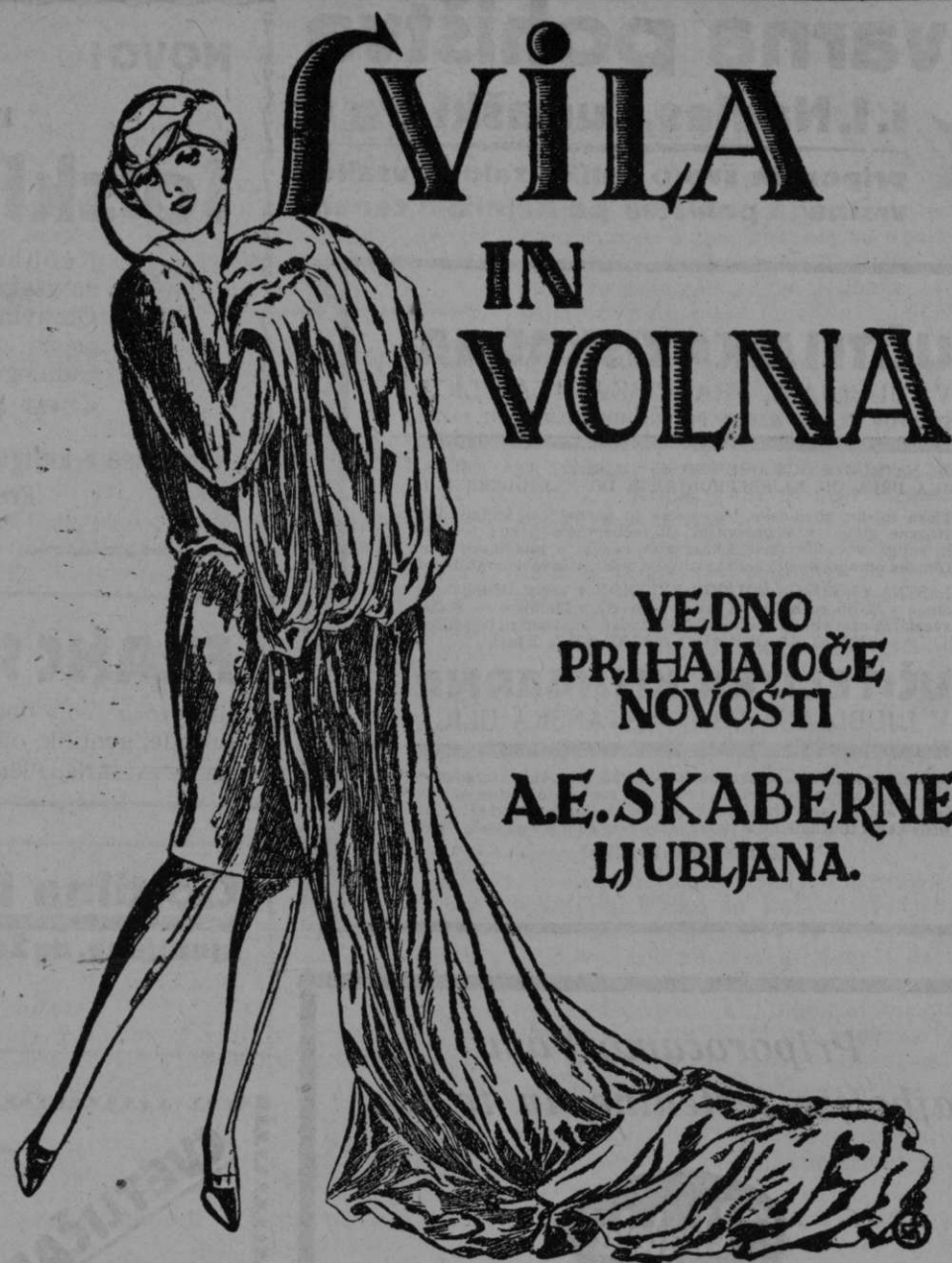
Drva in premog vsaki čas na razpolago

Dostavlja se blago na dom in dovoljujejo se olajšave pri plačilu.

Zadovoljiti svoje člane je te zadruga najvišji cilj!

Da je blizu tega cilja, dokazujejo stalni in dnevno novo pristopajoči člani-odjemalci.

Tovariši! Tovarišice! Pristopite k tej zadrugi in kupujte v njej!

SVILA IN VOLNA

VEDNO
PRIHAJAJOČE
NOVOSTI

A.E. SKABERNE
LJUBLJANA.

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

Manufakturo NA OBROKE

nudi cenj. učiteljstvu ter izdeluje obleke po meri za gospode in dame

M. BAN vasi. PREVORŠEK
LJUBLJANA, Resljeva cesta 7

Vsem šolam in krajnim šol. svetom oferiram

la. ameriansko prašno olje

brez duha, znamke **HYGIENE**,
oljnati karbolinej in karbolno kislino
po najnižjih cenah in vsako količino

Avgust Žlahtič

■ razpečevalec amerianskih mineralnih oljnatih produktov ■

Maribor, Slovenska ulica št. 2.

*Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!*